

Ingeniørgeologisk 3D-modellering, eksempel Oslofjordforbindelsen

Magnus Sørensen, Multiconsult

Trondheim

10.01.2018

3D-modellering

- Økt etterspørsel
- I flere prosjekter skal samtlige fag levere bidrag til 3D-modeller
- Hva kan ingeniørgeologiske bidrag være?

Utfordringer

- Ingeniørgeologiske tegningsleveranser består hovedsakelig av tolkninger f.eks.:
 - Bergoverflate
 - Svakhetssoner
 - Bergarter
 - Bergmassekvalitet
- Hvordan skal tolkningene presenteres i en 3D-modell?
- Hvordan skal usikkerhet belyses?

Grunnlags- og Fagmodeller

- Grunnlagsmodell: Beskriver eksisterende situasjon
- Fagmodell: Beskriver planlagt situasjon

Grunnlagsmodeller	Fagmodeller
<p><i>Eksempler:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Bergoverflate• Svakhetssoner• Bergarter og bergartsgrenser• Bergmassekvalitet (Q-verdi)• Oppsprekking	<p><i>Eksempler fra Håndbok V770 Modellgrunnlag :</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Ulike bergsikringstiltak• Injeksjon• Geologisk registrering• Måling av vannlekkasje og permeabilitet

Grunnlagsdata

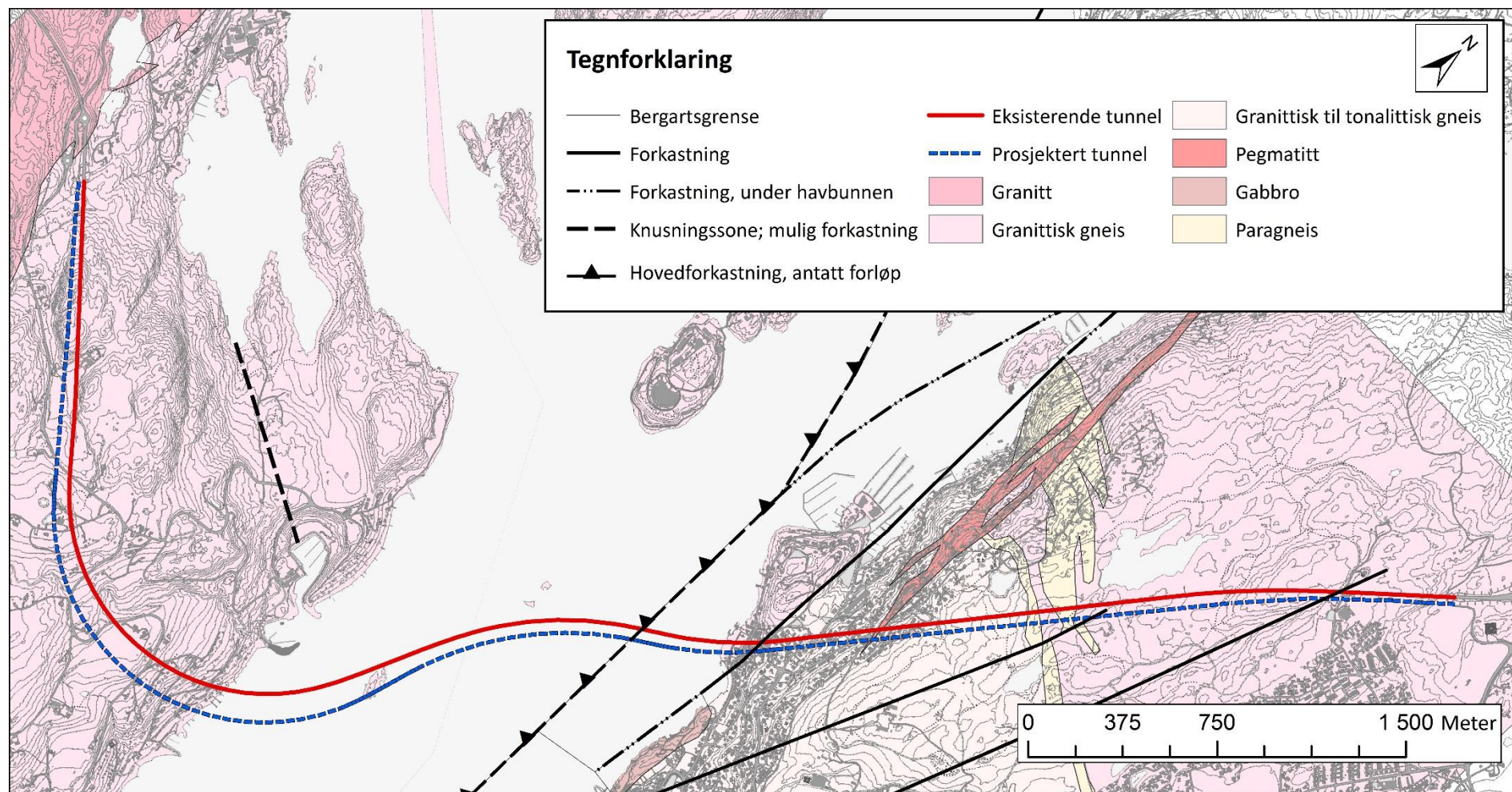
- For å bygge opp grunnlagsmodellene er en avhengig av input f.eks.:
 - Geologisk kartlegging
 - Geofysiske undersøkelser (Seismikk, resistivitet etc.)
 - Kjerneboringer
 - Grunnboringer
 - (Tolkninger)

Oslofjordforbindelsen, Byggetrinn 2 Geologiske forhold, forundersøkelser og sammenstilling av grunnlagsmodeller.

Overordnede geologiske forhold Berggrunn

Oslofjordtunnelen

Tidligere utførte geologiske undersøkelser

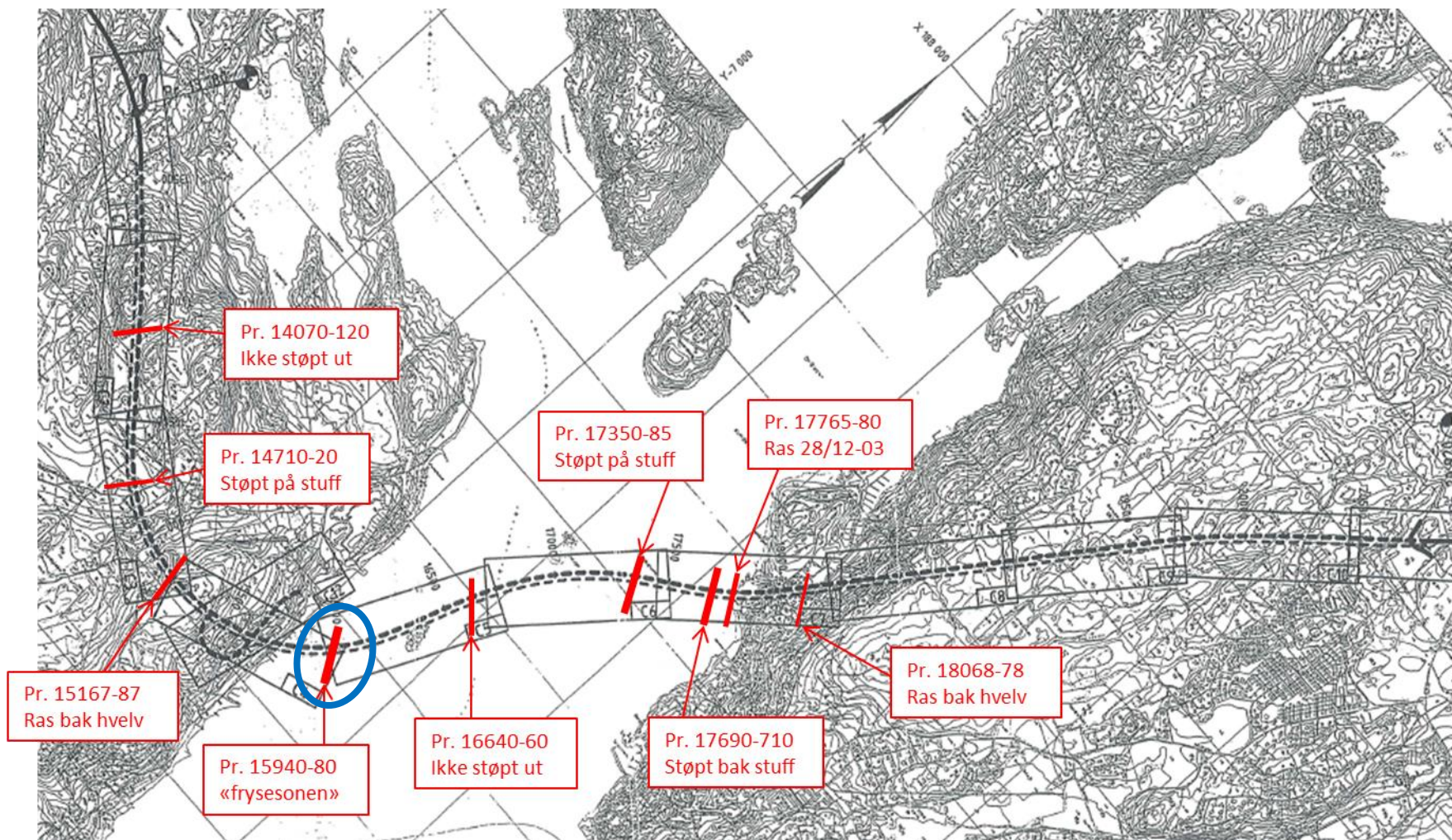
Byggetrinn 1

- 1952 – Geologisk kartlegging
- 1979 – Akustiske målinger
- 1979 – Refleksjonsseismikk
- 1979-1986 – Fjellkotekart
- 1979-1986 – Refraksjonsseismikk
- 1985-1989 – Flyfototolkning
- 1985-1989 – Geologisk kartlegging
- 1995 – Kjerneboring
- 1995 – Hull-til-bunn seismikk (tomografi)
- 1997-1999 – Undersøkelser foran stoff under driving (sonderboring og kjerneboring), samt geologisk kartlegging i tunnel.
- 2003-2004 – Kartlegging etter ras 28/12-2003

Byggetrinn 2 (før vi begynte vårt oppdrag)

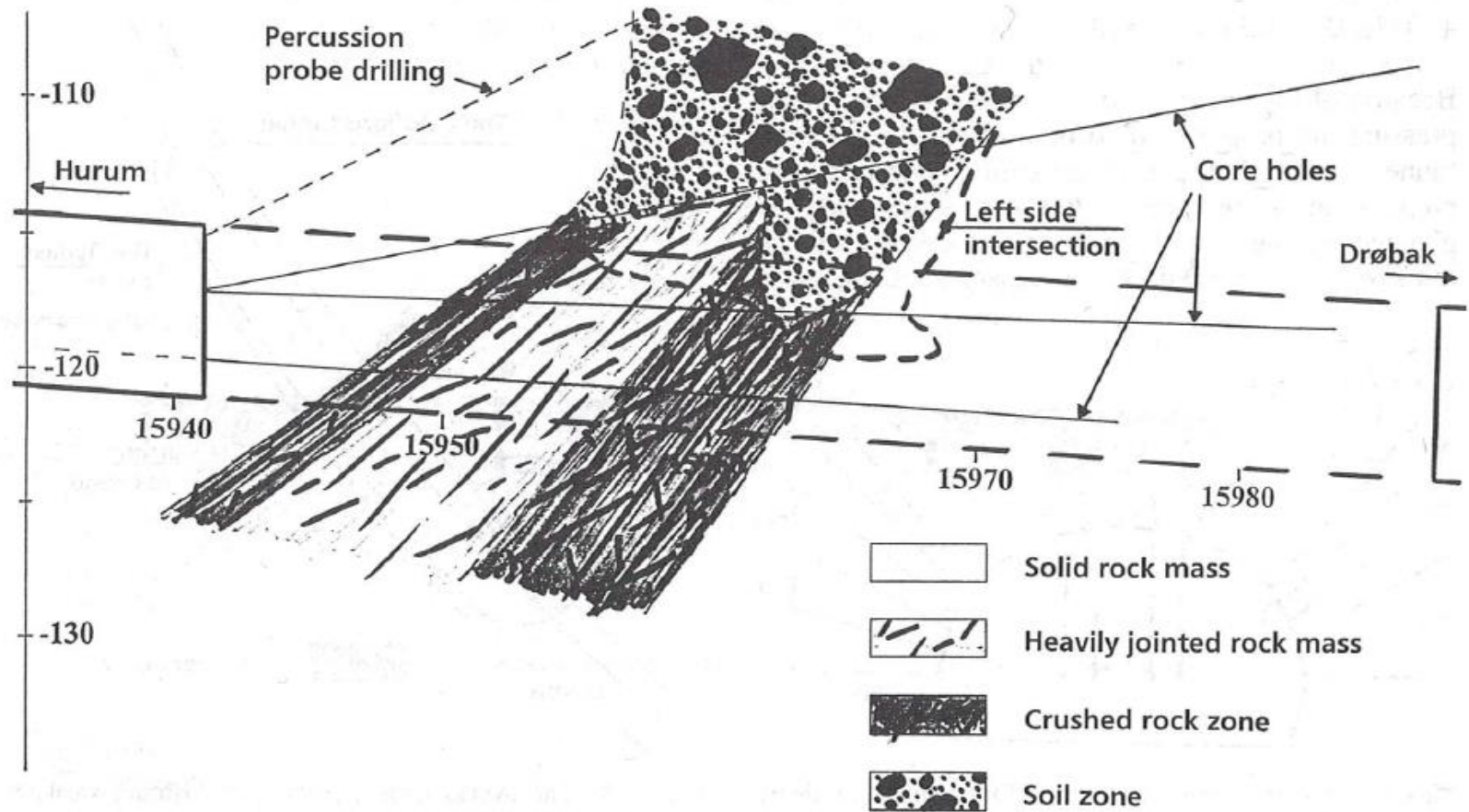
- 2012 – Akustiske målinger

(Moen, 2015)

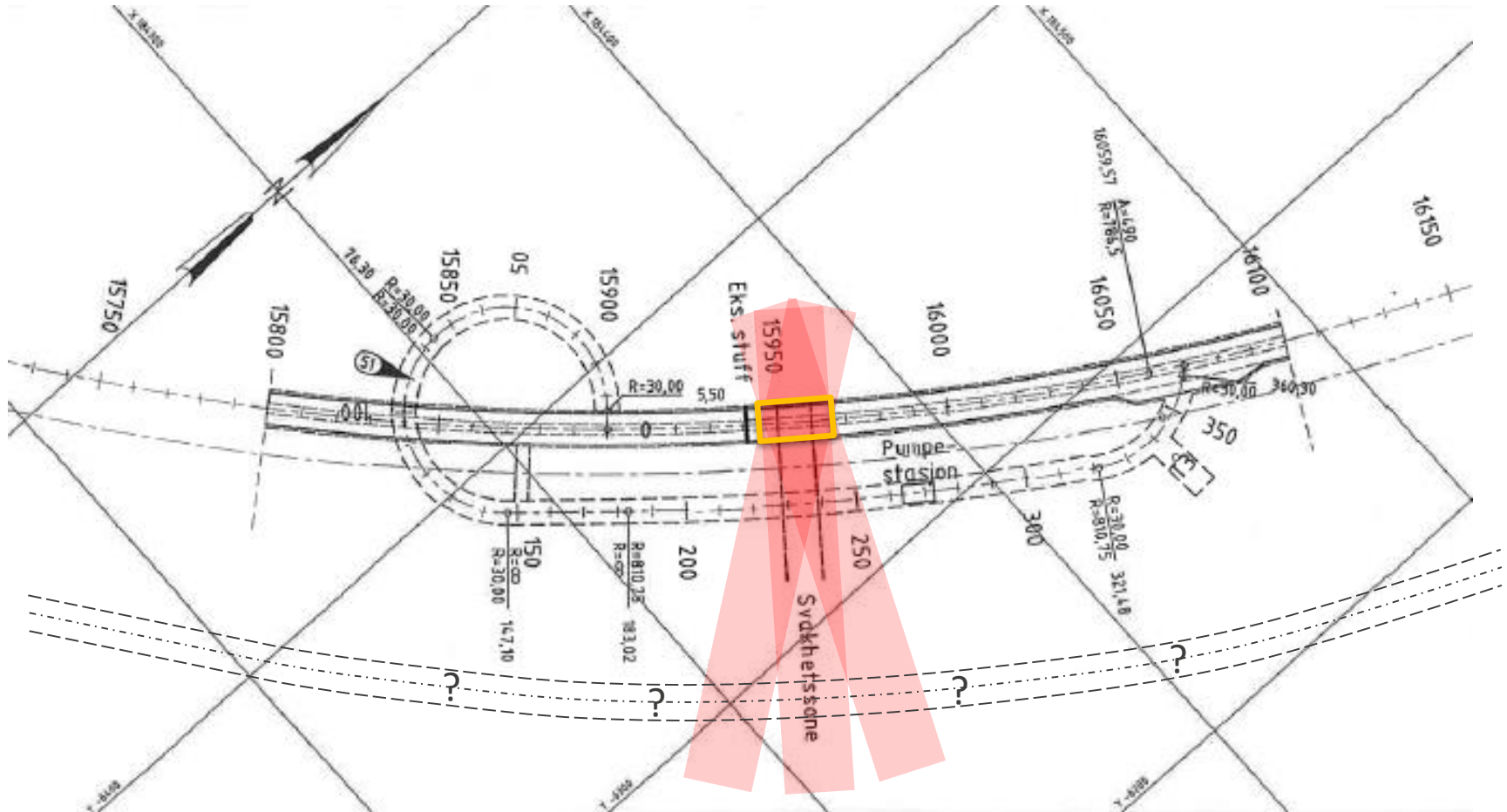
Oslofjordtunnelen – Hurumsonen («Frysesonen»)

(Backer & Blindheim, 1999)

Oslofjordtunnelen, byggetrinn 2

Hvordan skal vi unngå frysing denne gangen ?

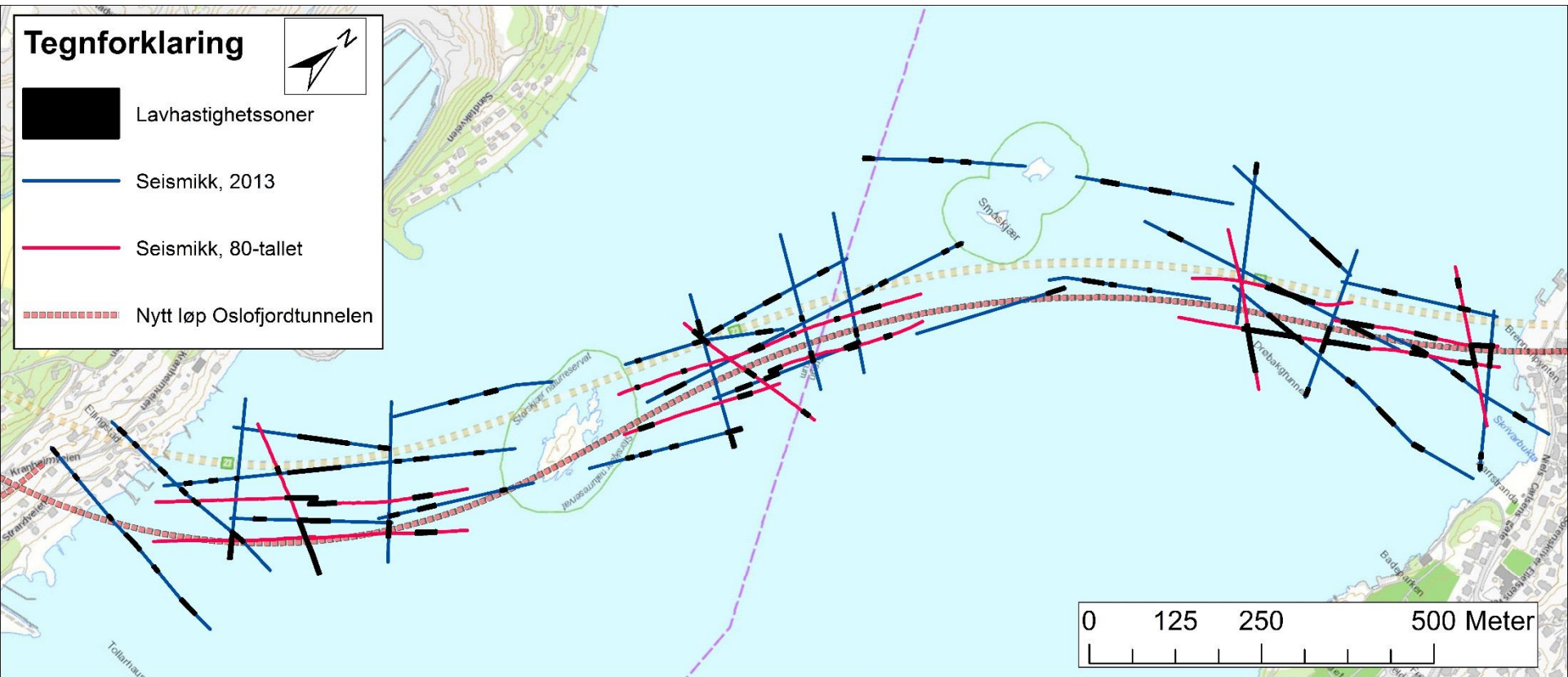
(Moen, 2015)

Geologiske undersøkelser

- Kjerneboringer
- Seismisk tomografi
- Borhullsradar
- Refraksjonsseismikk
- Feltkartlegging
- Tunnelbefaringer

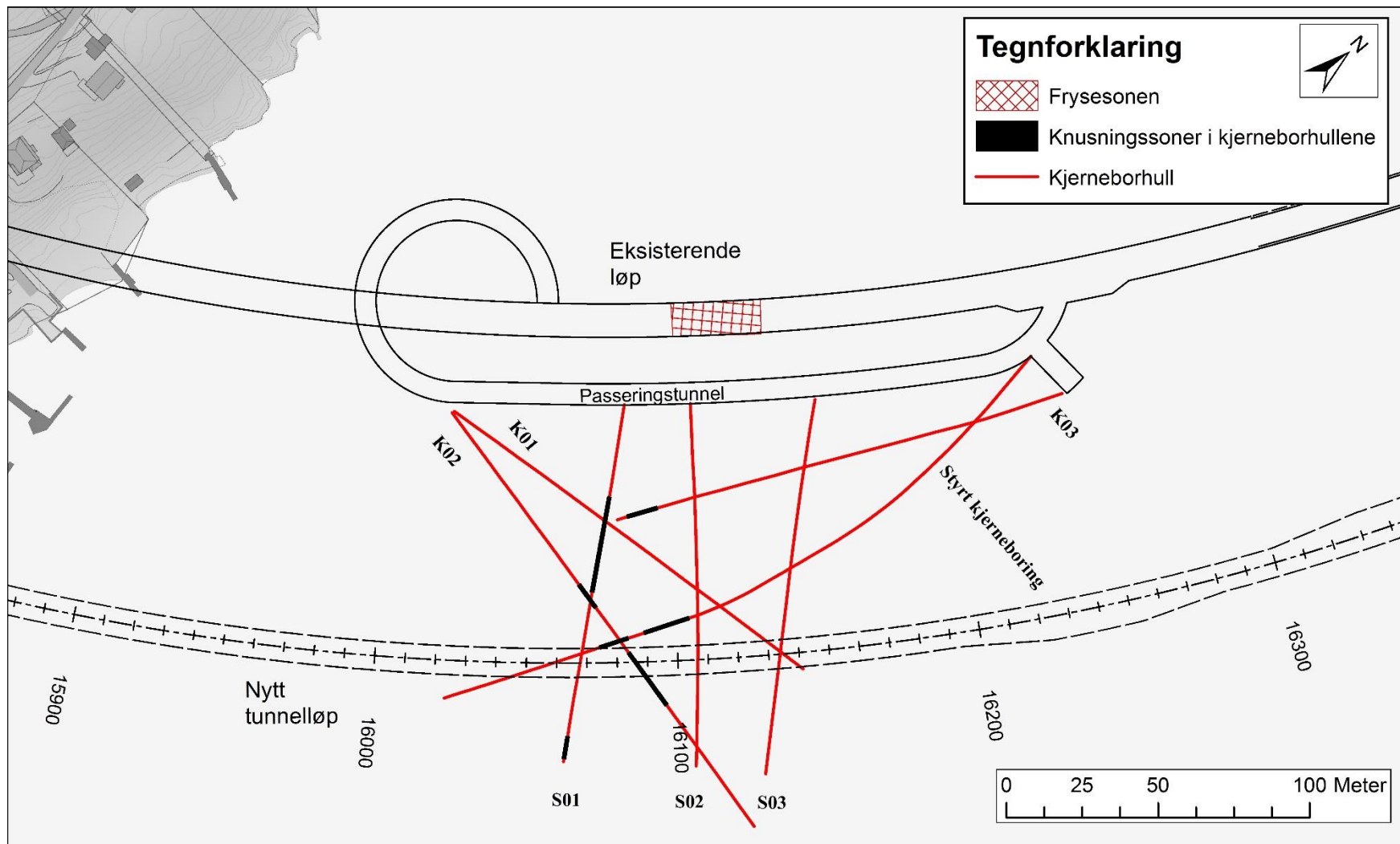

Oslofjordtunnelen – Refraksjonsseismikk

Oslofjordtunnelen, Kjerneboringer

Hurumsonen («frysesonen»)

Oslofjordtunnelen

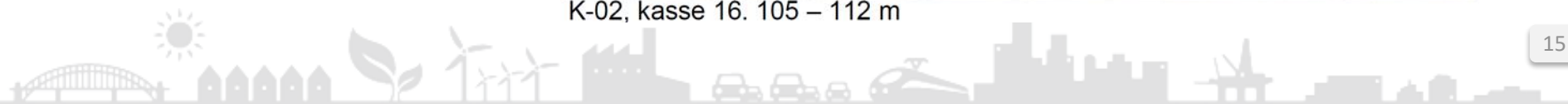
Kjerneboringer, 2013 – Stor variasjon i bergkvalitet !

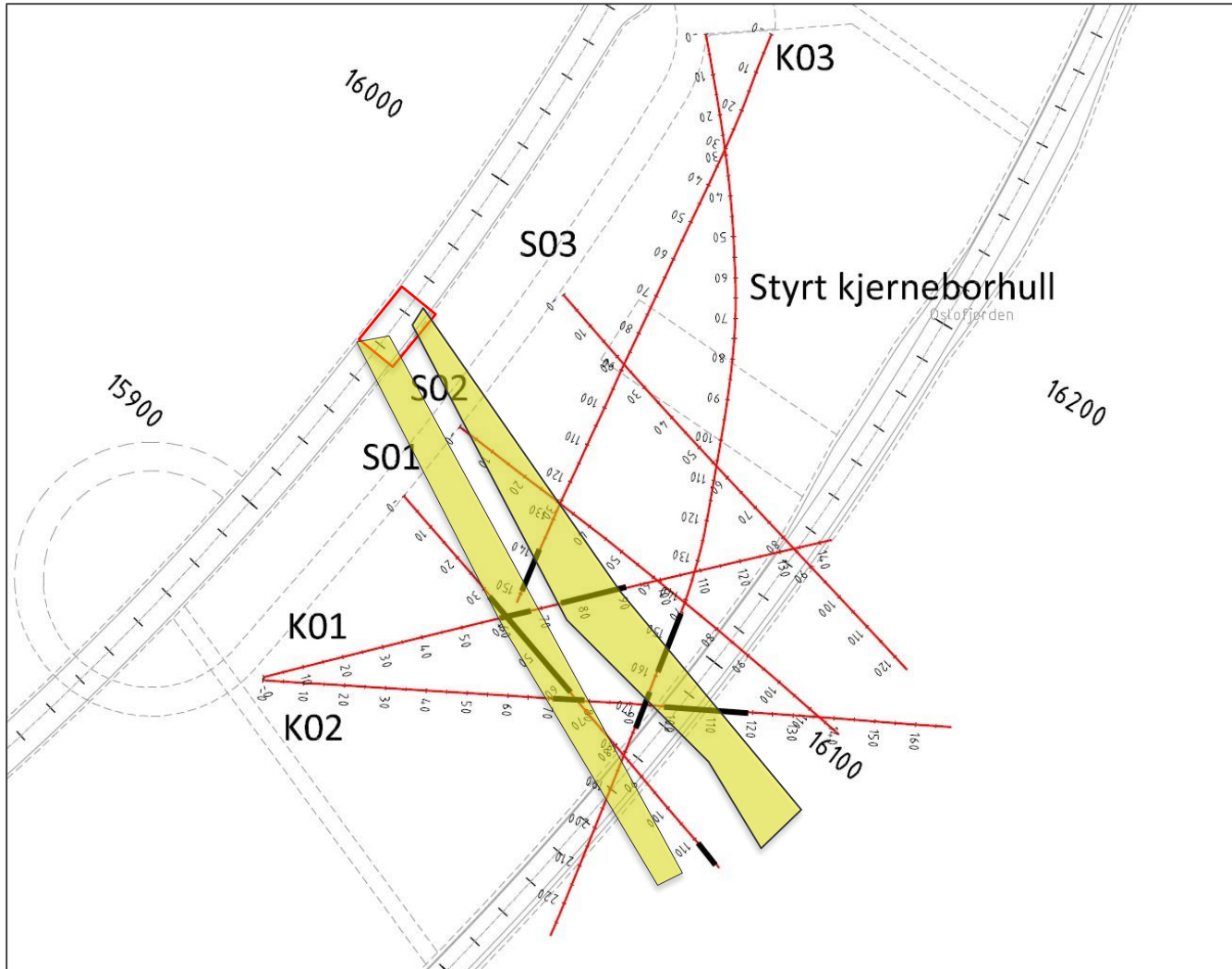
K-01, kasse 8. 49 – 56 m

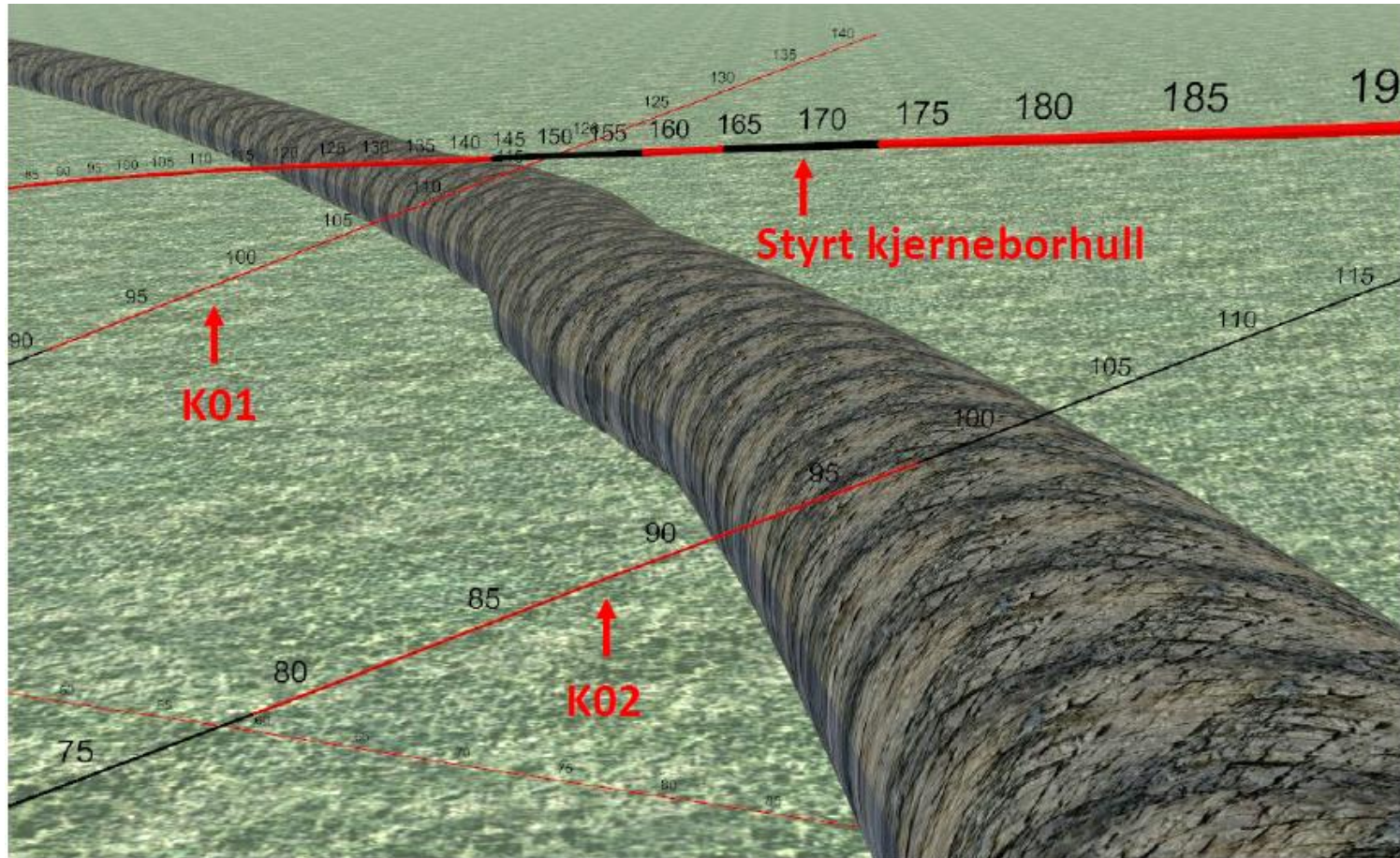
K-02, kasse 16. 105 – 112 m

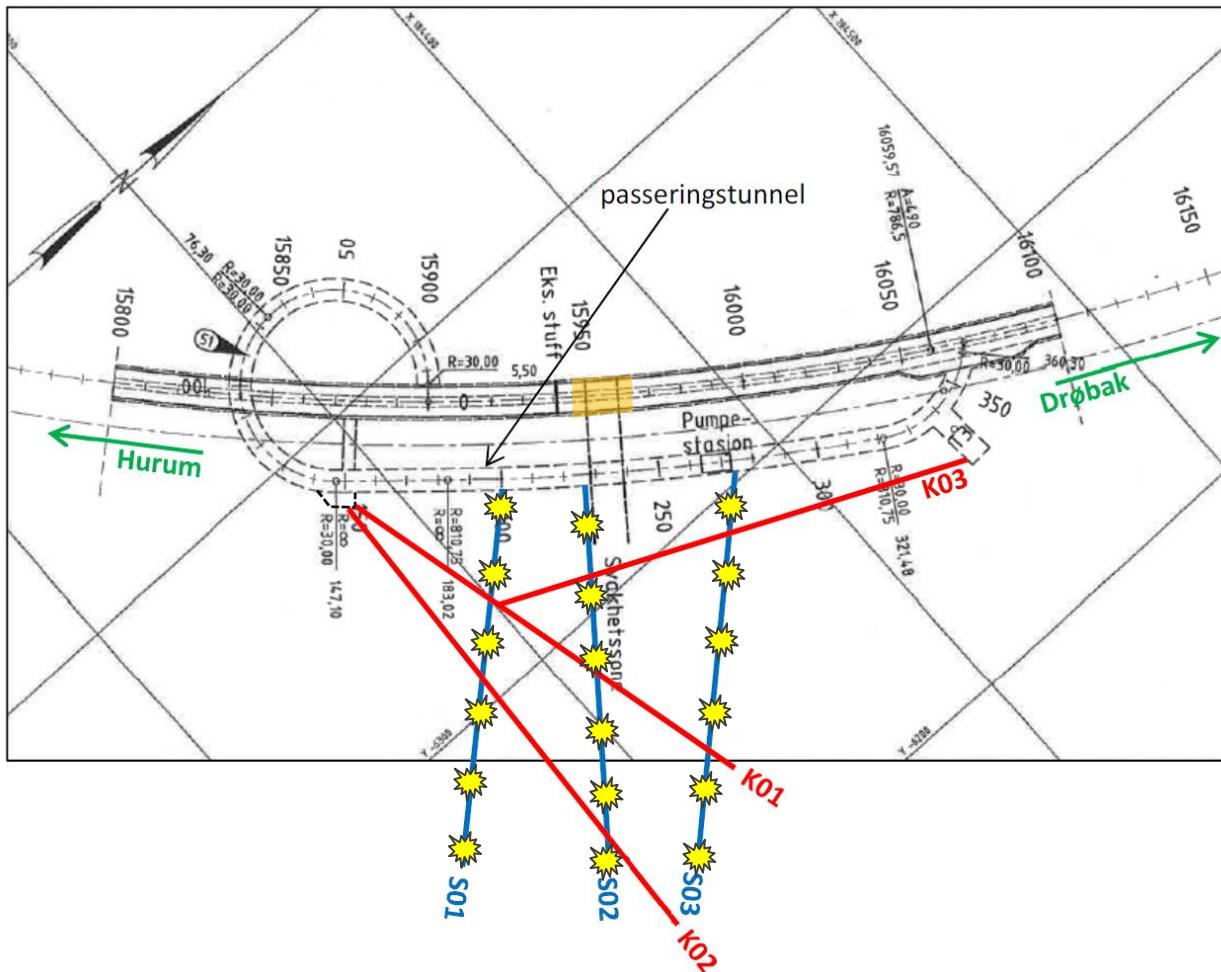
Oslofjordtunnelen – Kjerneboringer, sammenstillet

Oslofjordtunnelen – Kjerneboringer

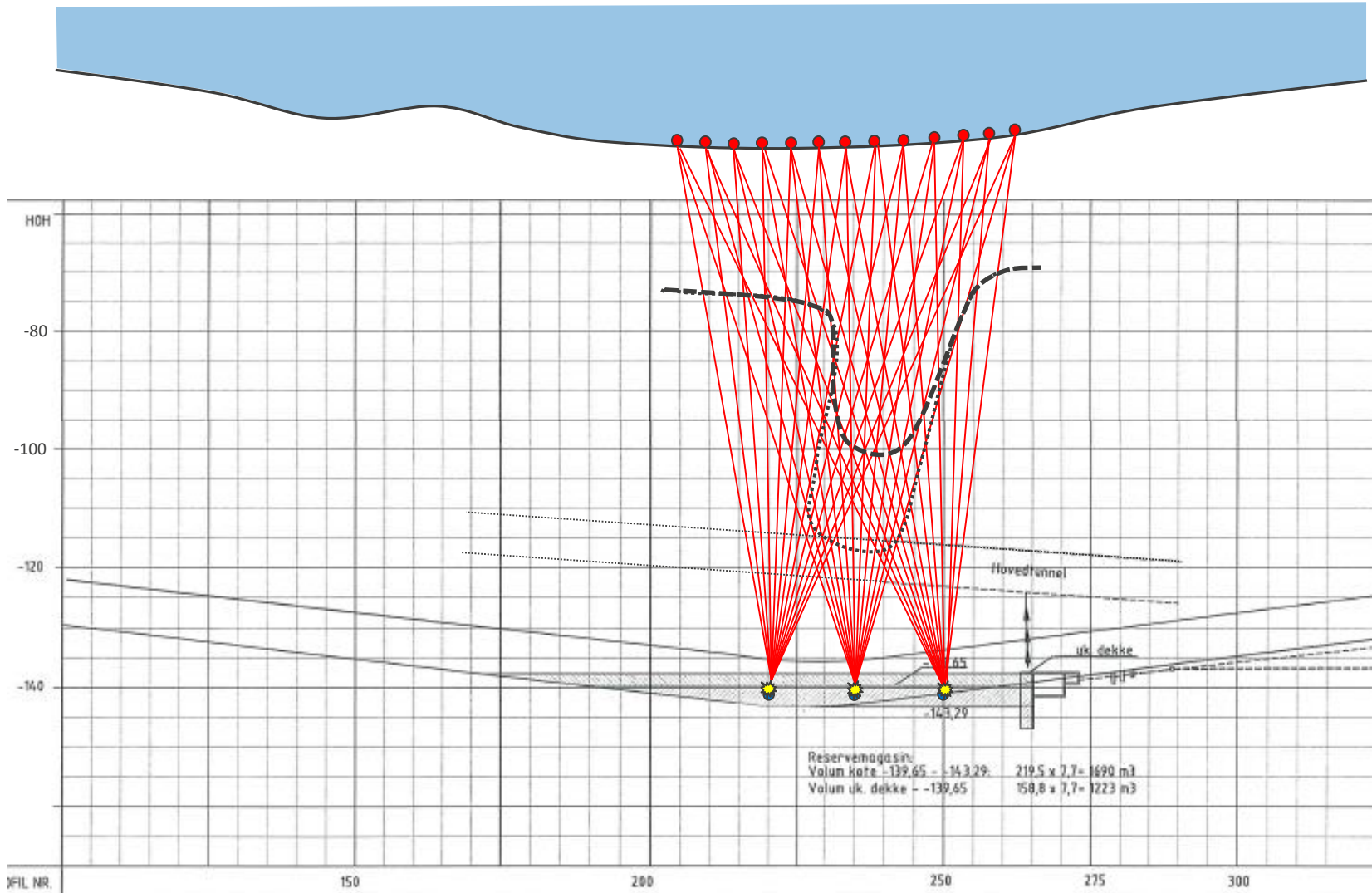

Seismisk tomografi

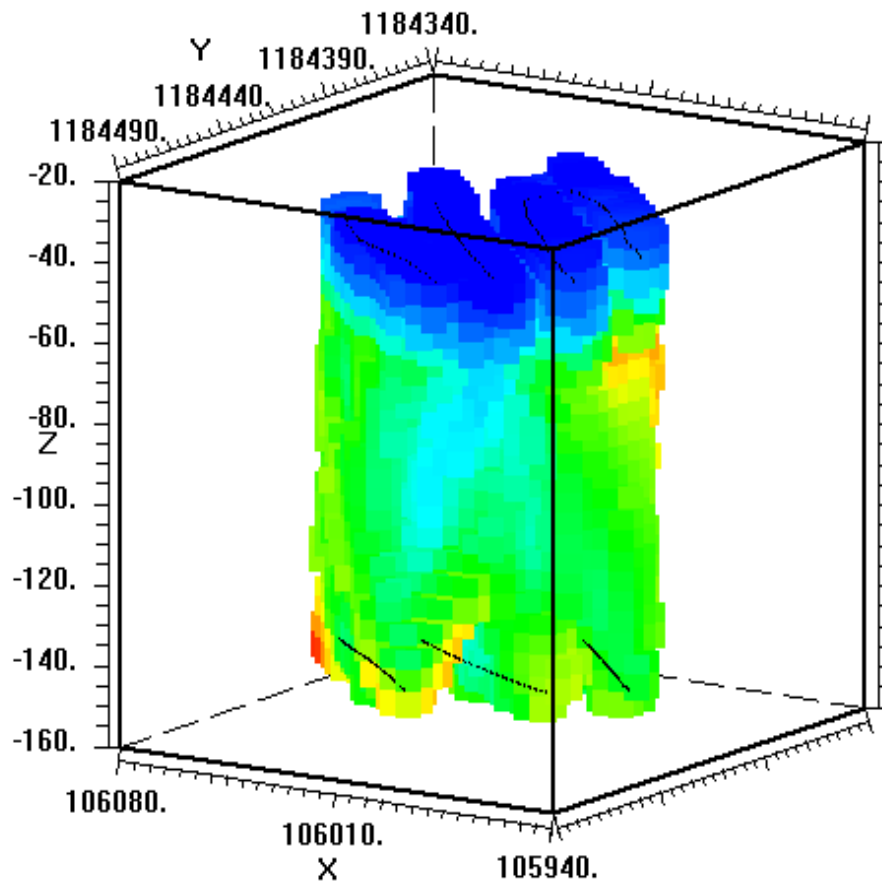

(Moen, 2015)

Oslofjordtunnelen - Seismisk tomografi

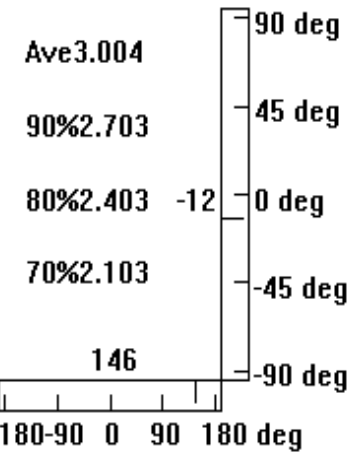
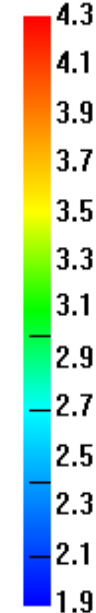

Oslofjordtunnelen - Seismisk tomografi, 2013

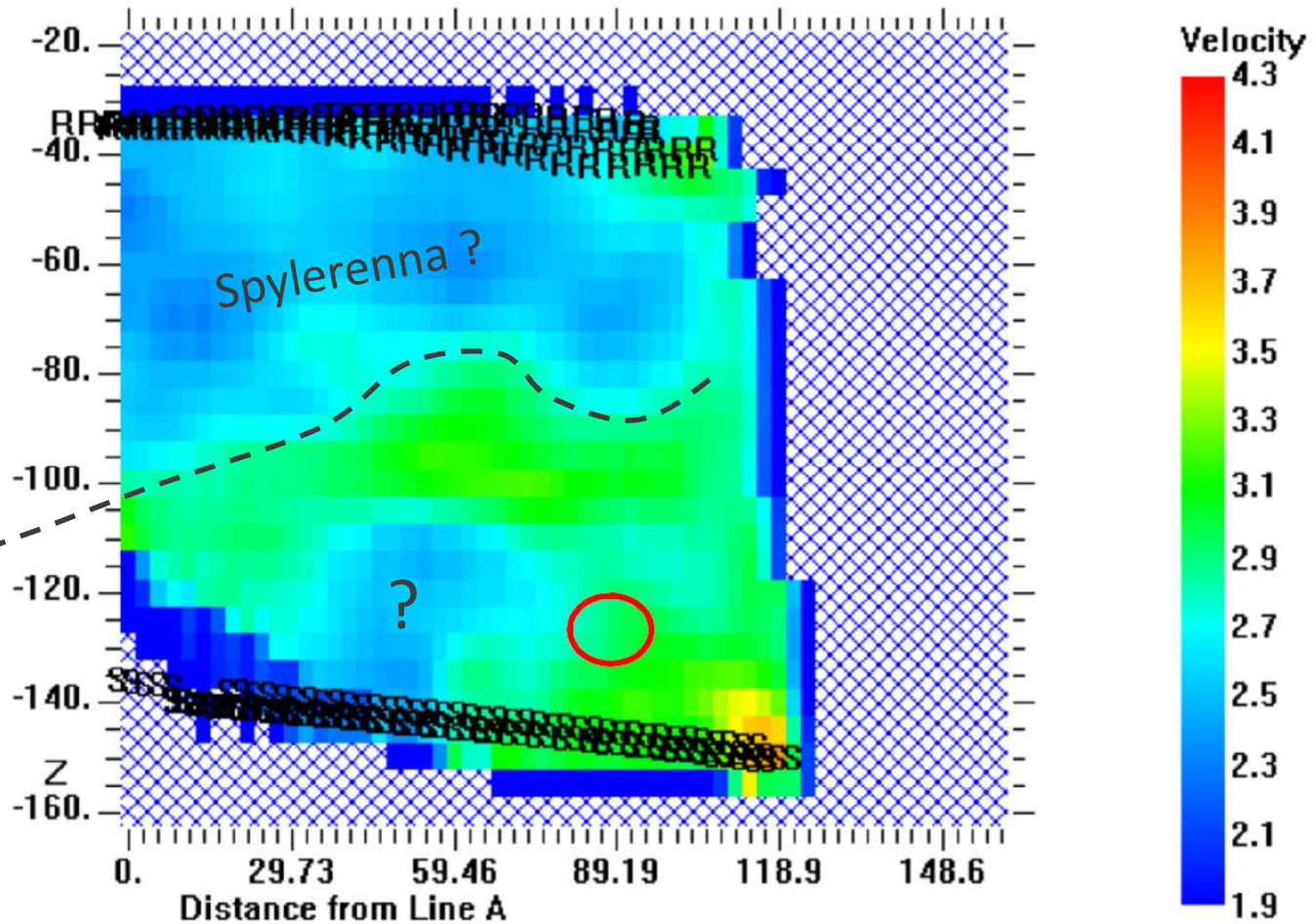

Vol with vel < cutoff = 8.23e+005

Velocity

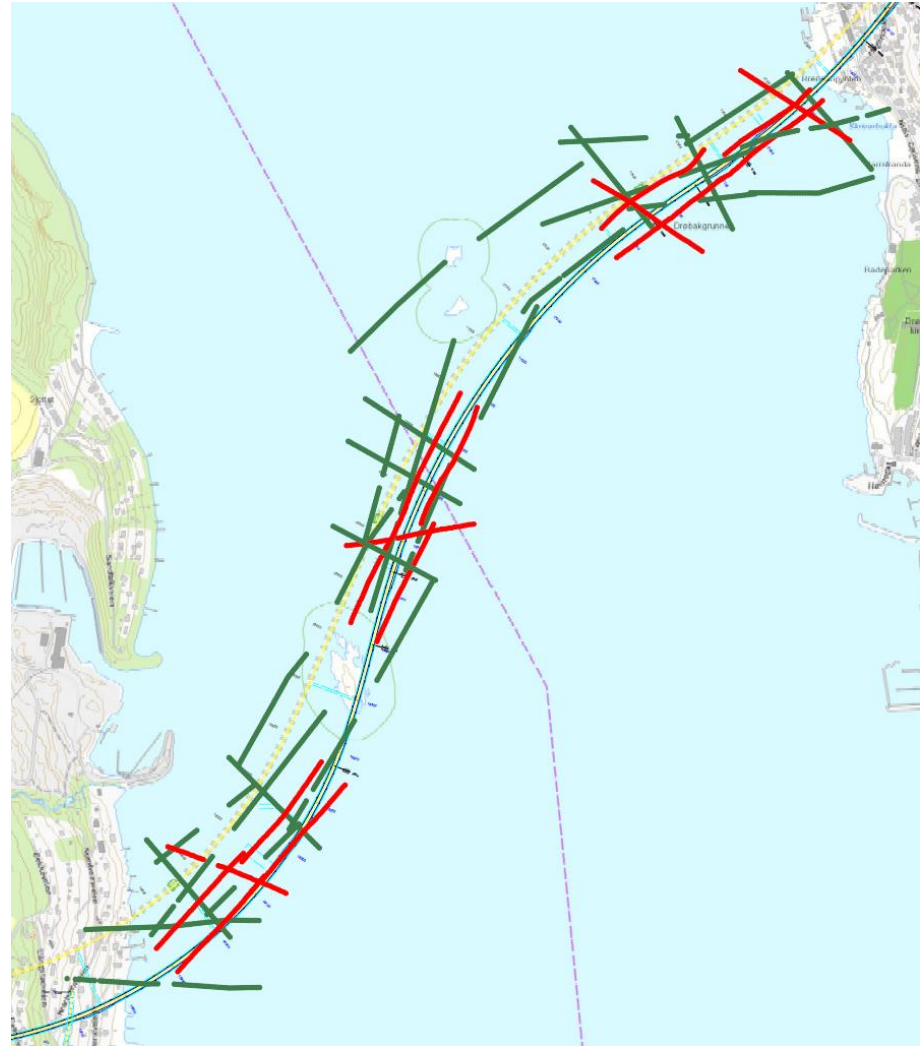
Oslofjordtunnelen - Seismisk tomografi, 2013

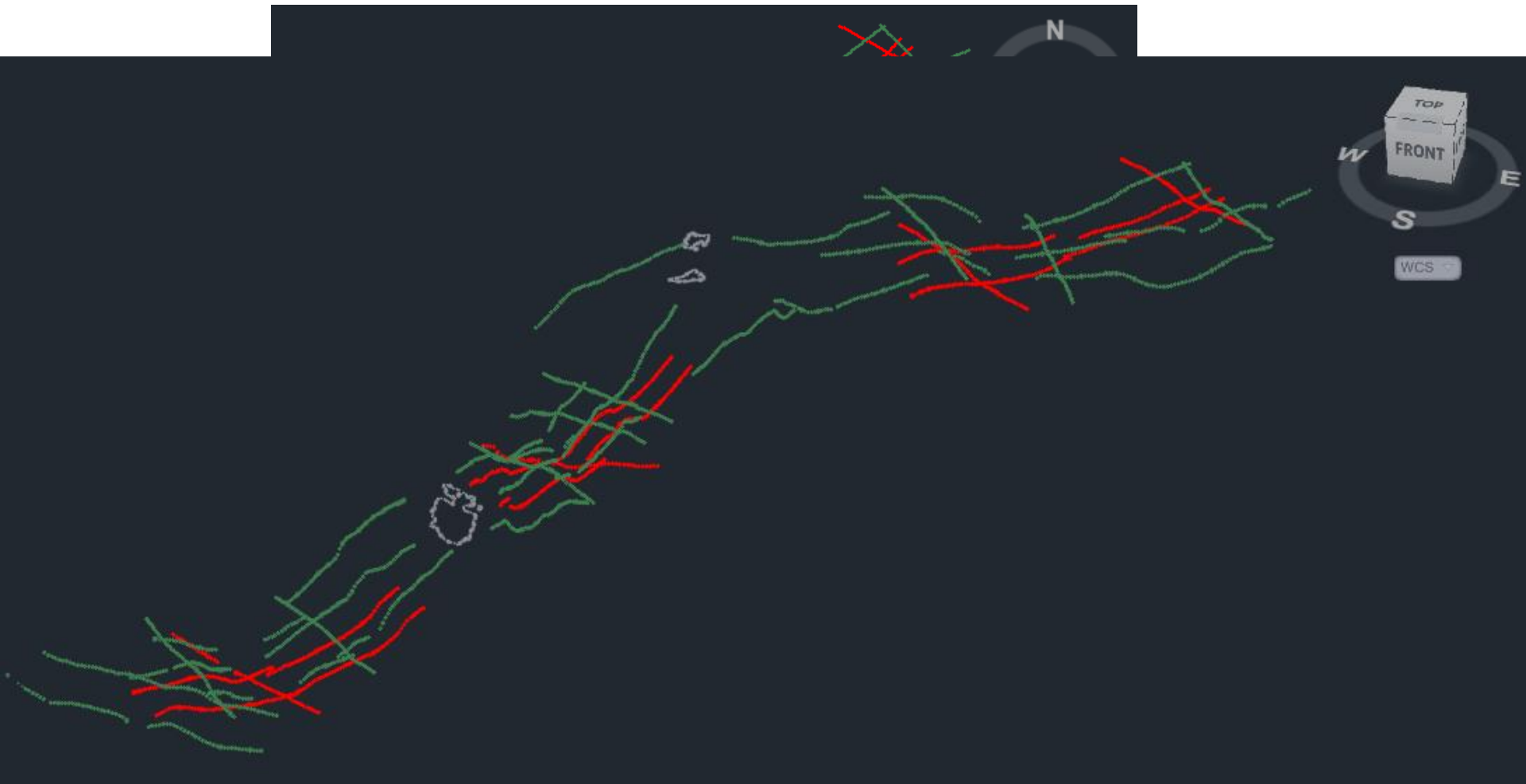
Modellering av bergoverflate under Oslofjorden

Grunnlagsdata:

- Refraksjonsseismikk
- Seismisk tomografi

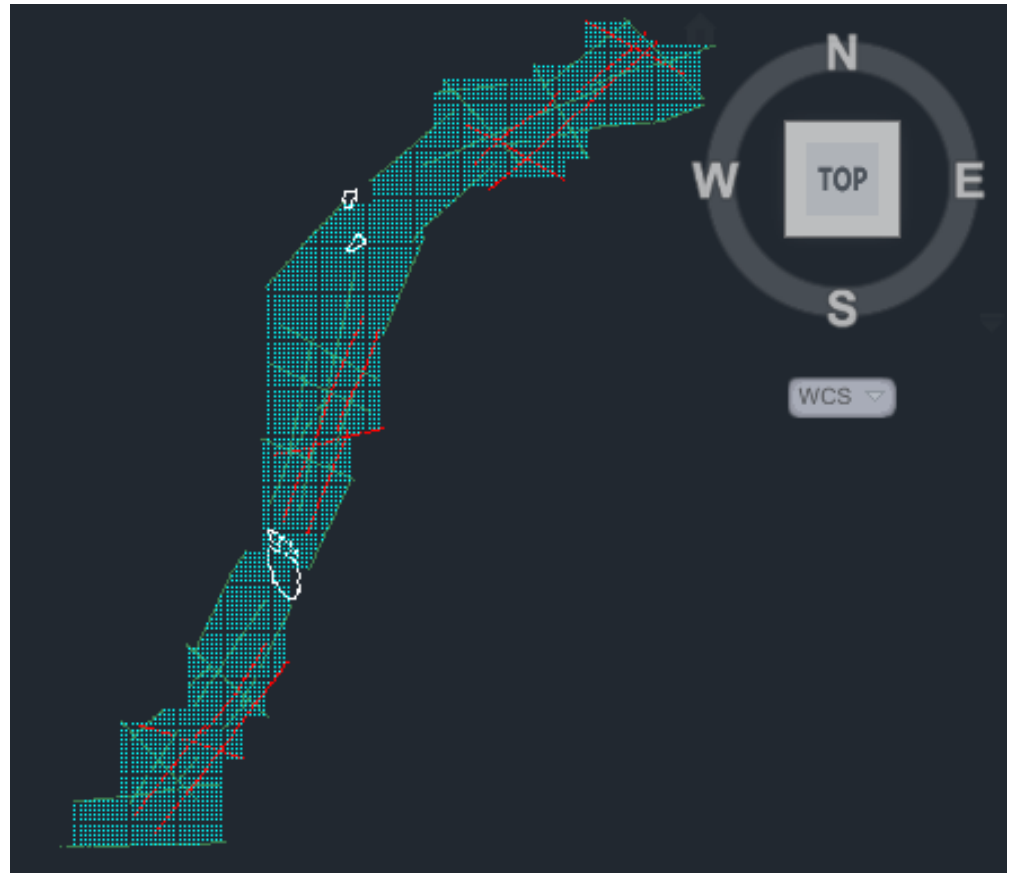

Seismikklinjene i AutoCAD

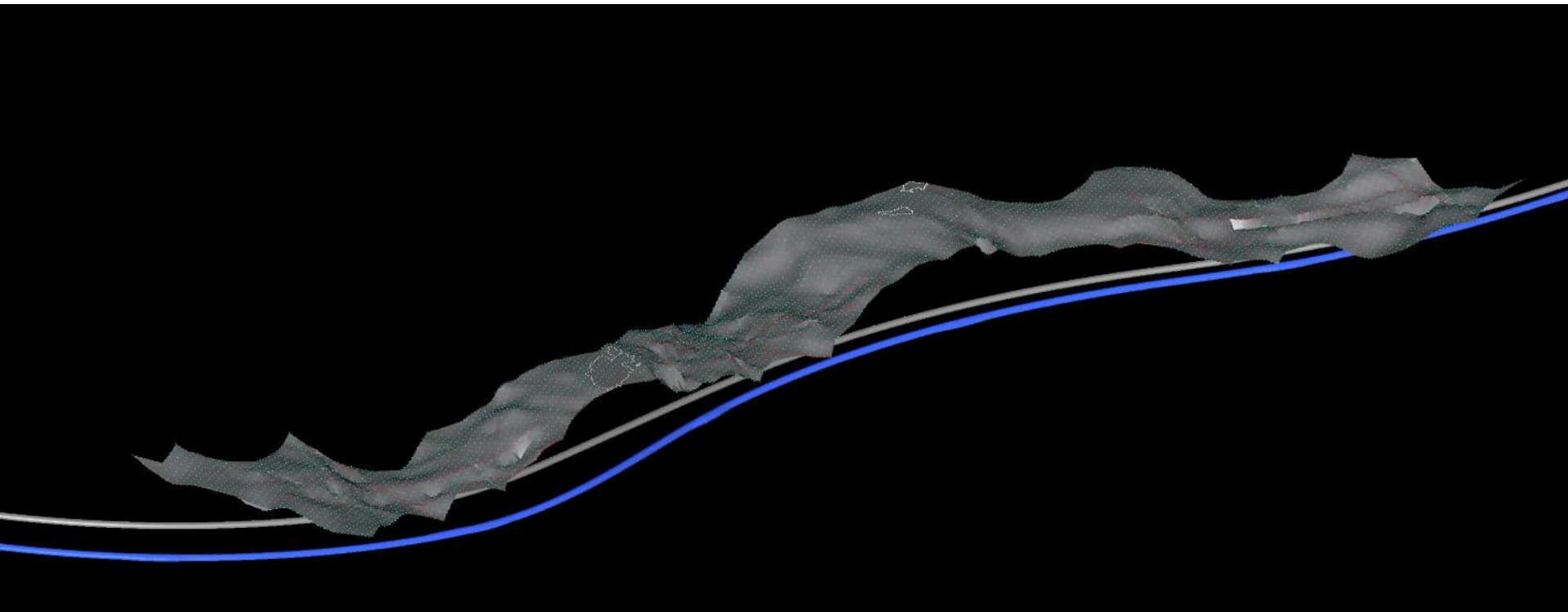

Hjelpepunkter

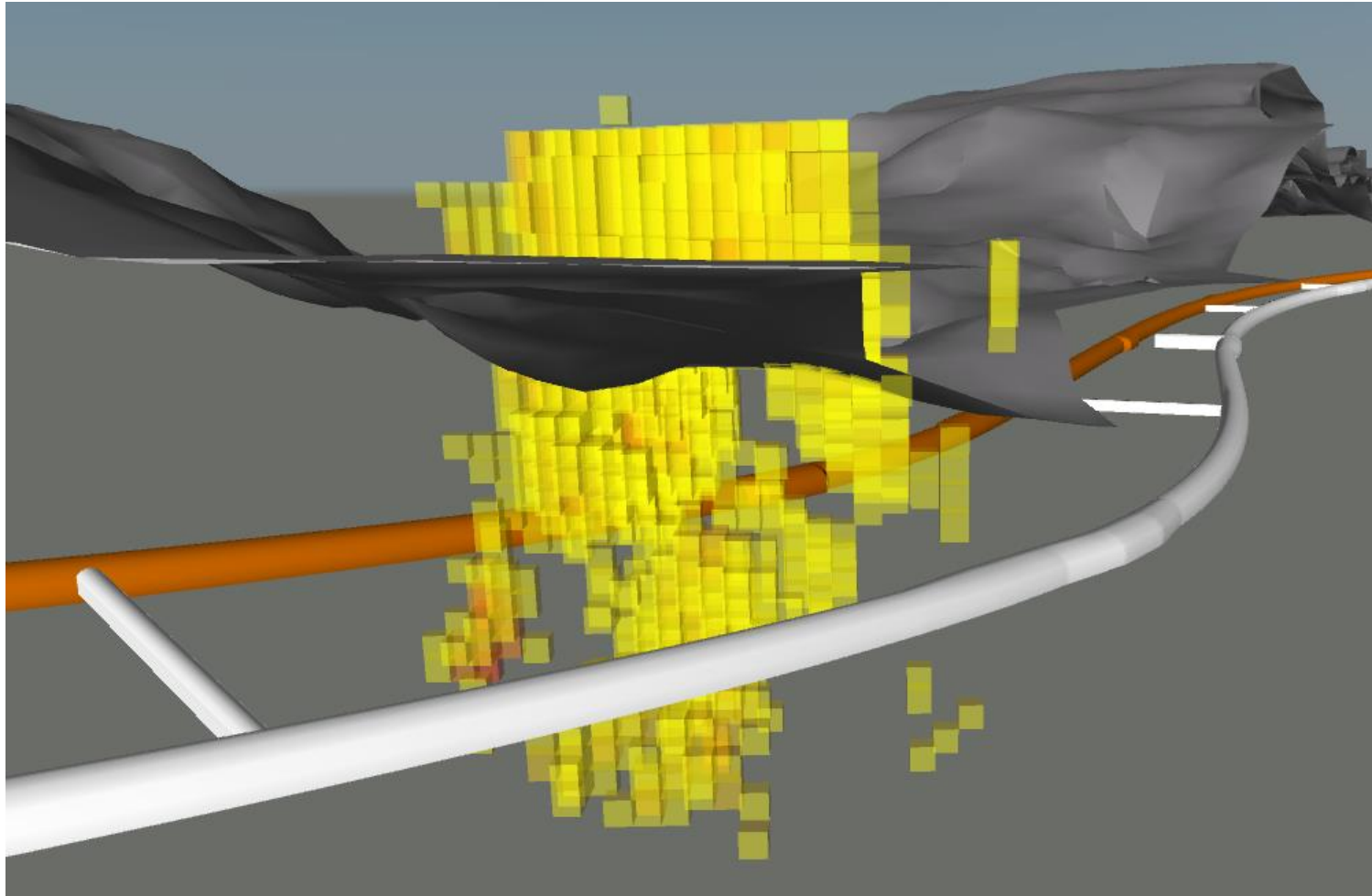
- Hjelpepunktene er generert som et 10X10 m rutenett (X og Y koordinater).
- Z koordinater er estimert med distanseveiing (geostatistikk)

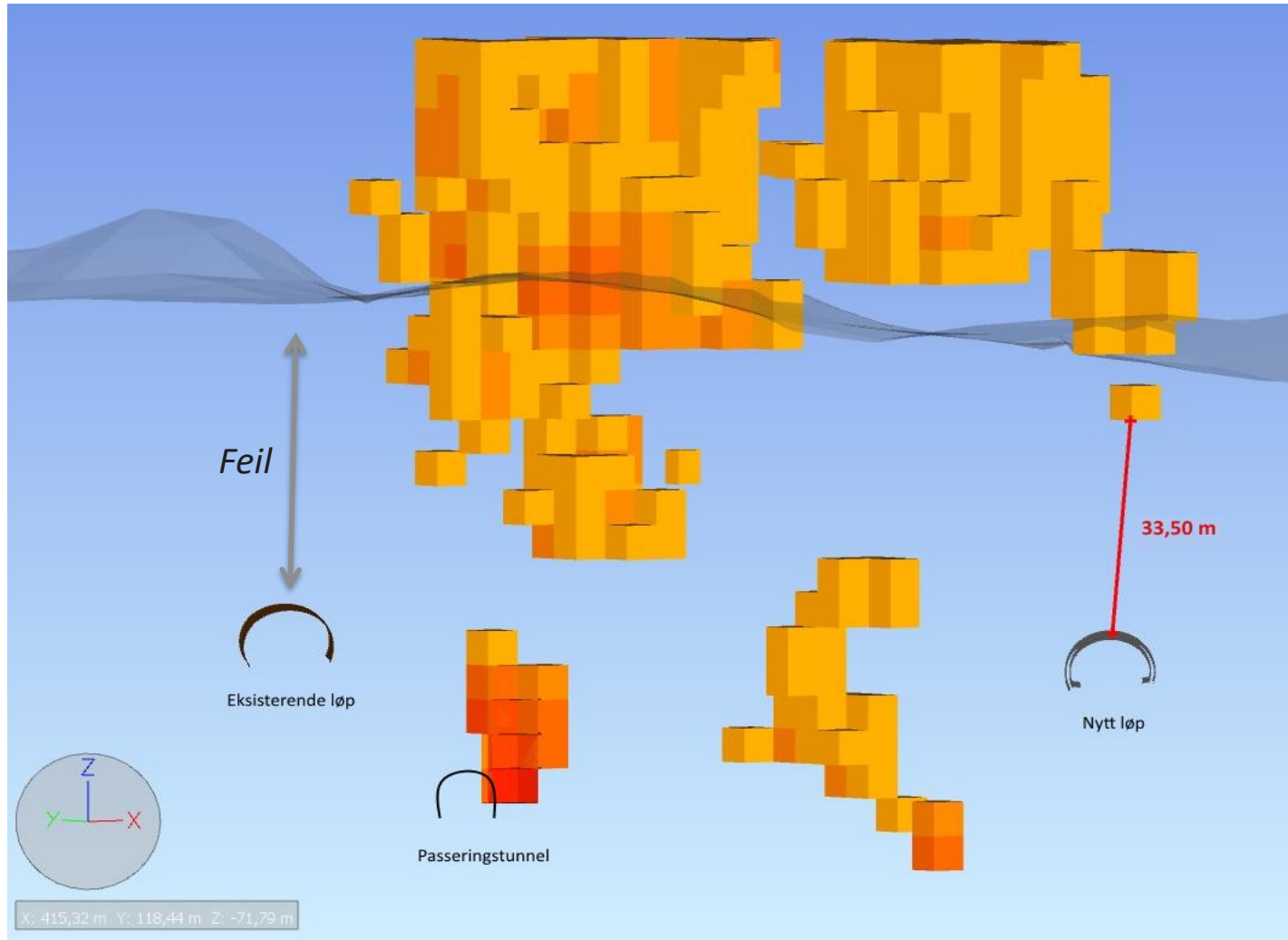
Første utkast bergoverflatemodell

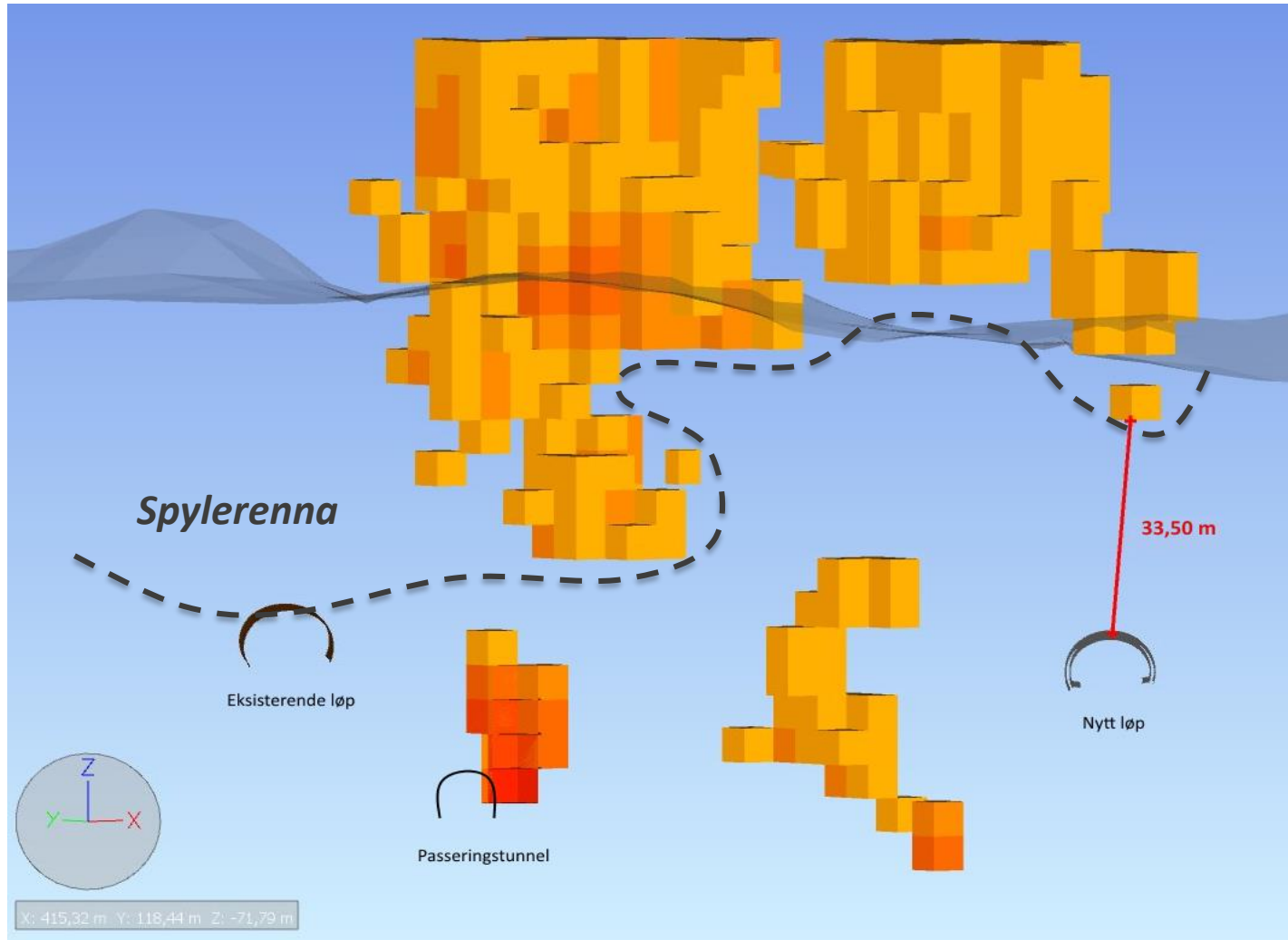
Modellen revideres med seismisk tomografi

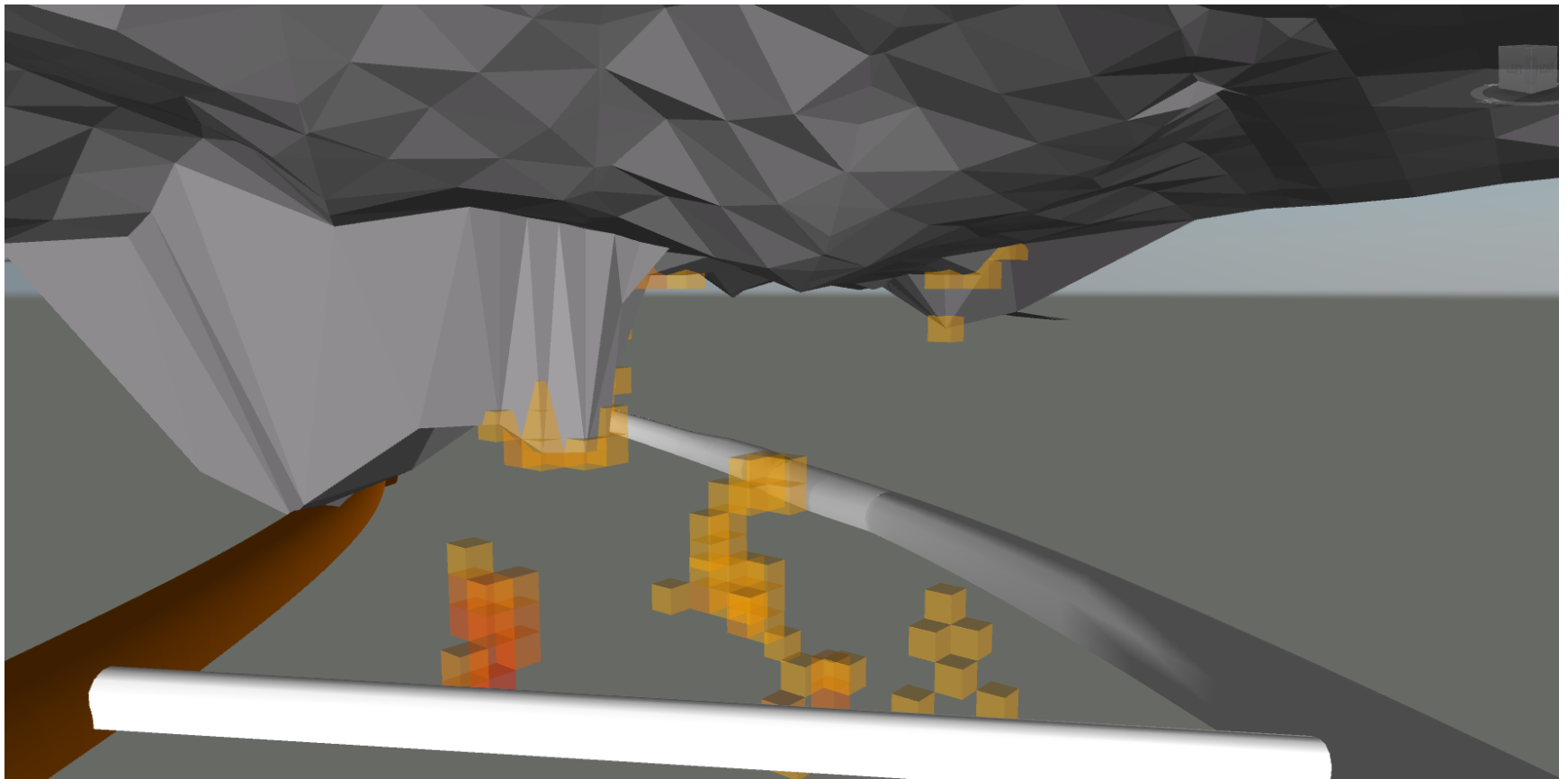
Tverrsnitt langs Hurumsona

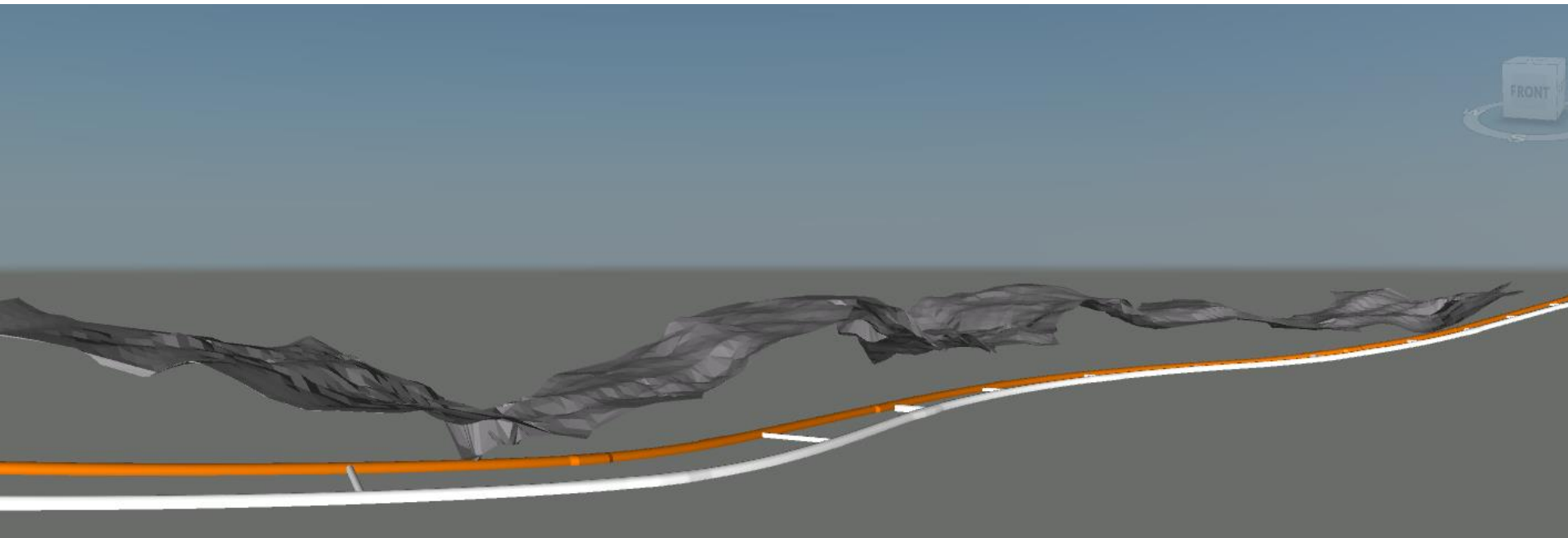
Justerer bergoverflata

Justerer bergoverflata

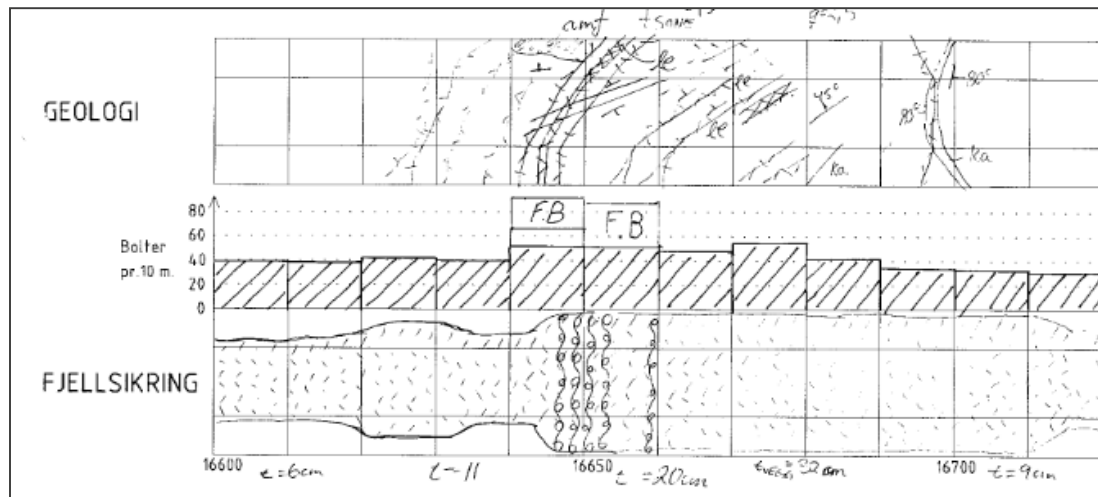
Nåværende bergoverflatemodell

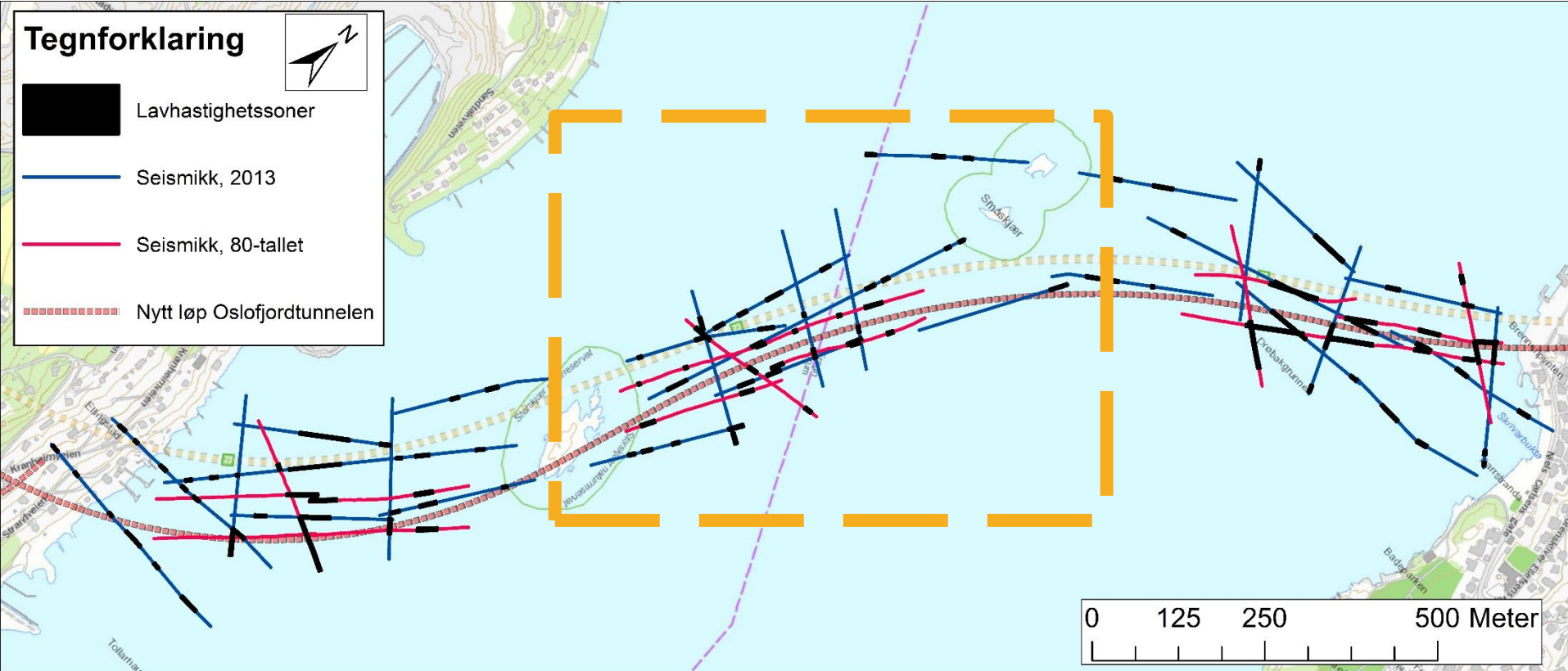
Modellering av svakhetssoner

Grunnlagsdata:

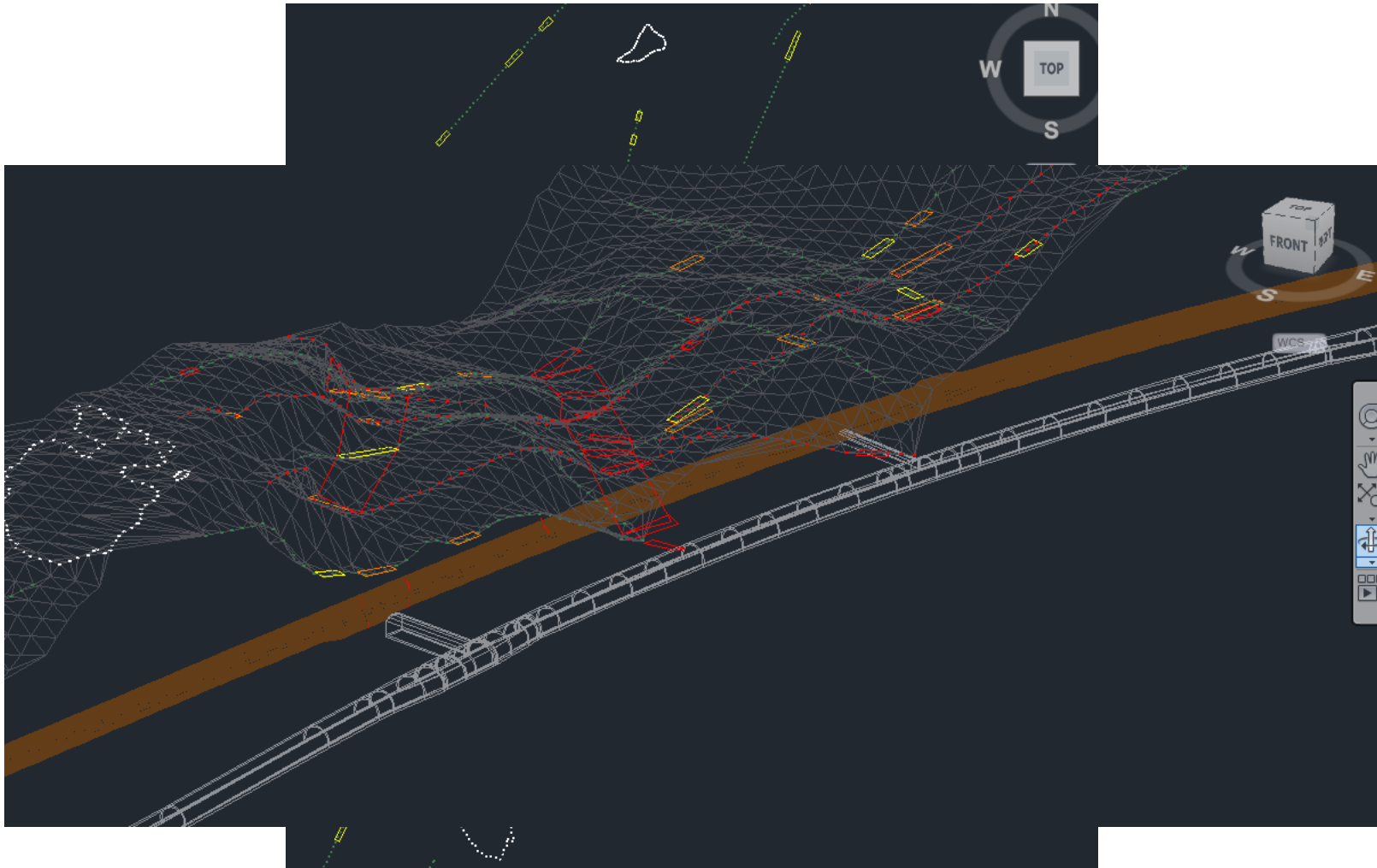
- Refraksjonsseismikk
- Geologisk kartlegging i tunnelen
- Kjerneboring

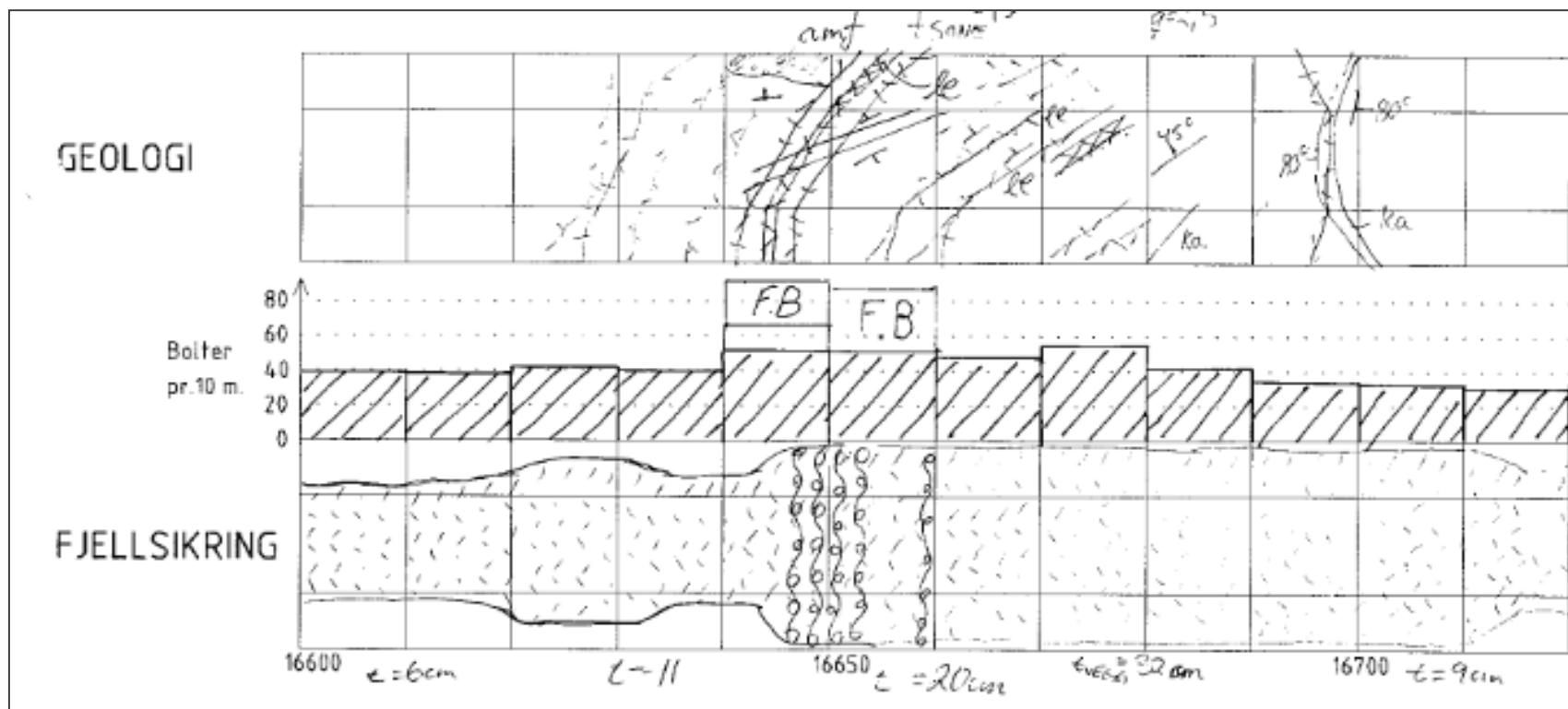
Steg 1 - Kartlegge seismiske lavhastighetssoner

Steg 1 - Kartlegge seismiske lavhastighetssoner

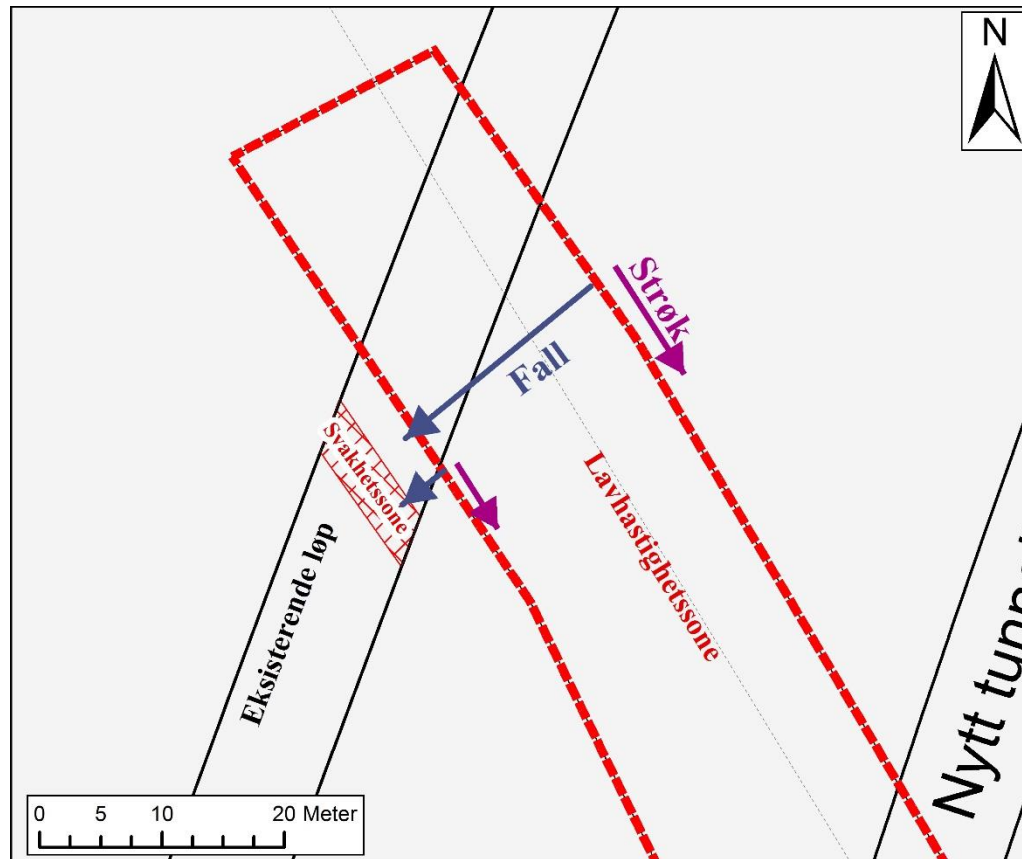
Steg 2 – Relatere lavhastighetssoner til registrerte svakhetssoner i tunnelen

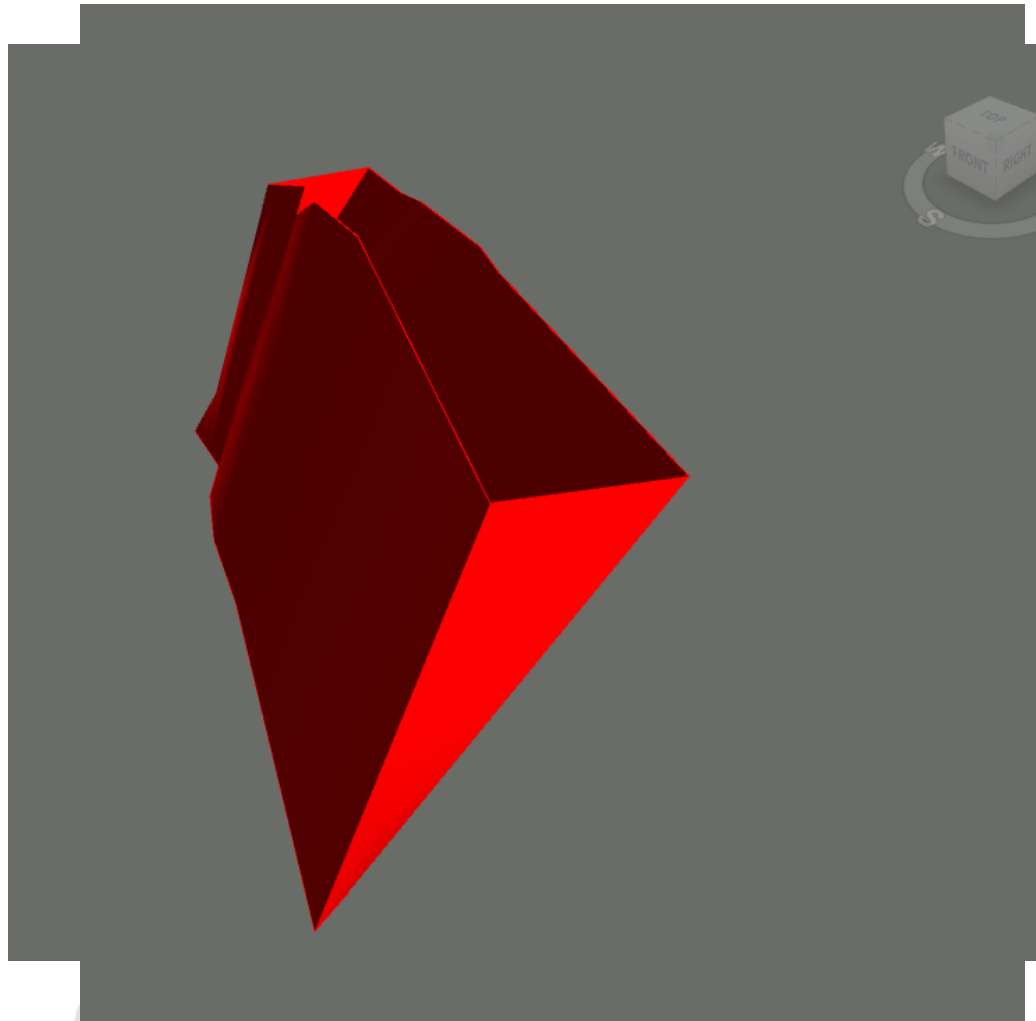
Steg 2 – Relatere lavhastighetssoner til registrerte svakhetssoner i tunnelen.

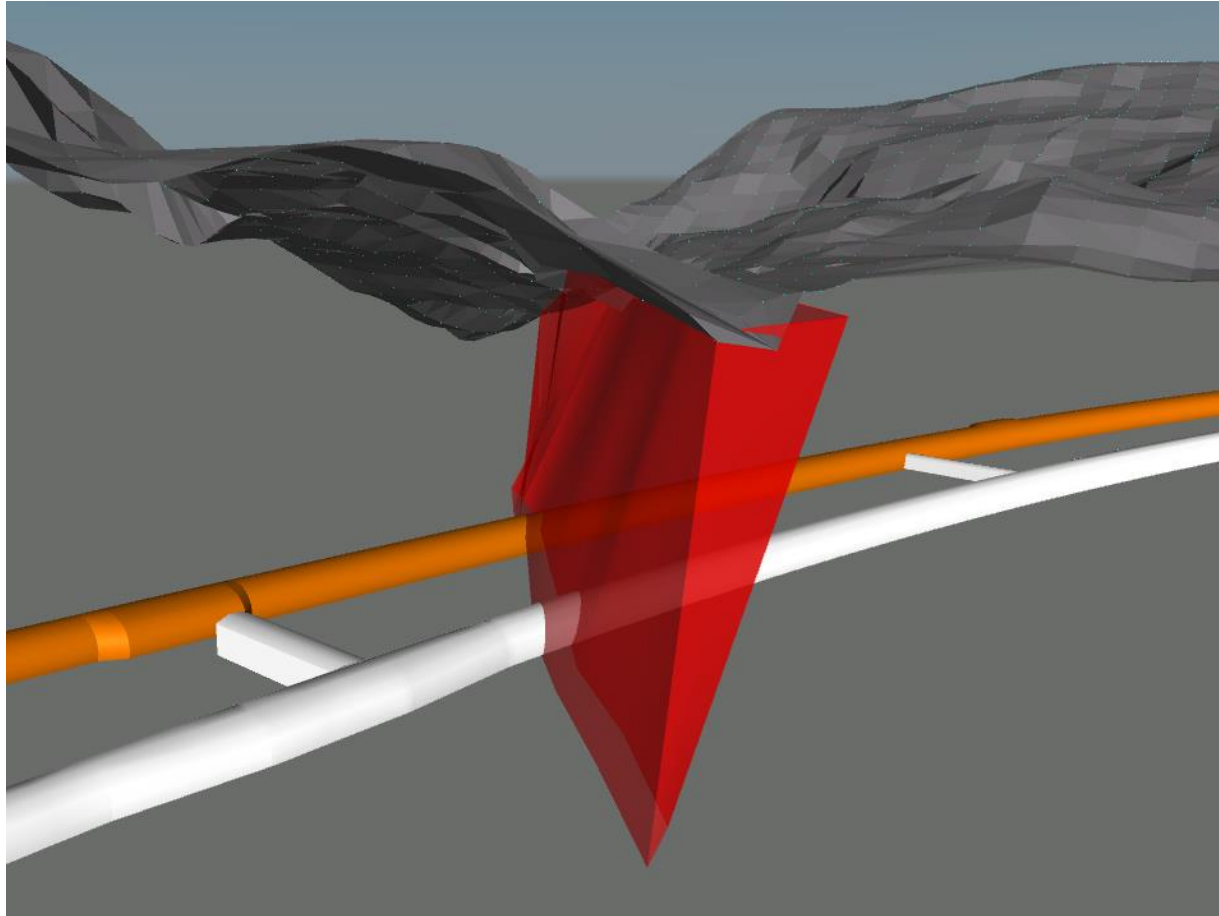
Steg 2 – Relatere lavhastighetssoner til registrerte svakhetssoner i tunnelen

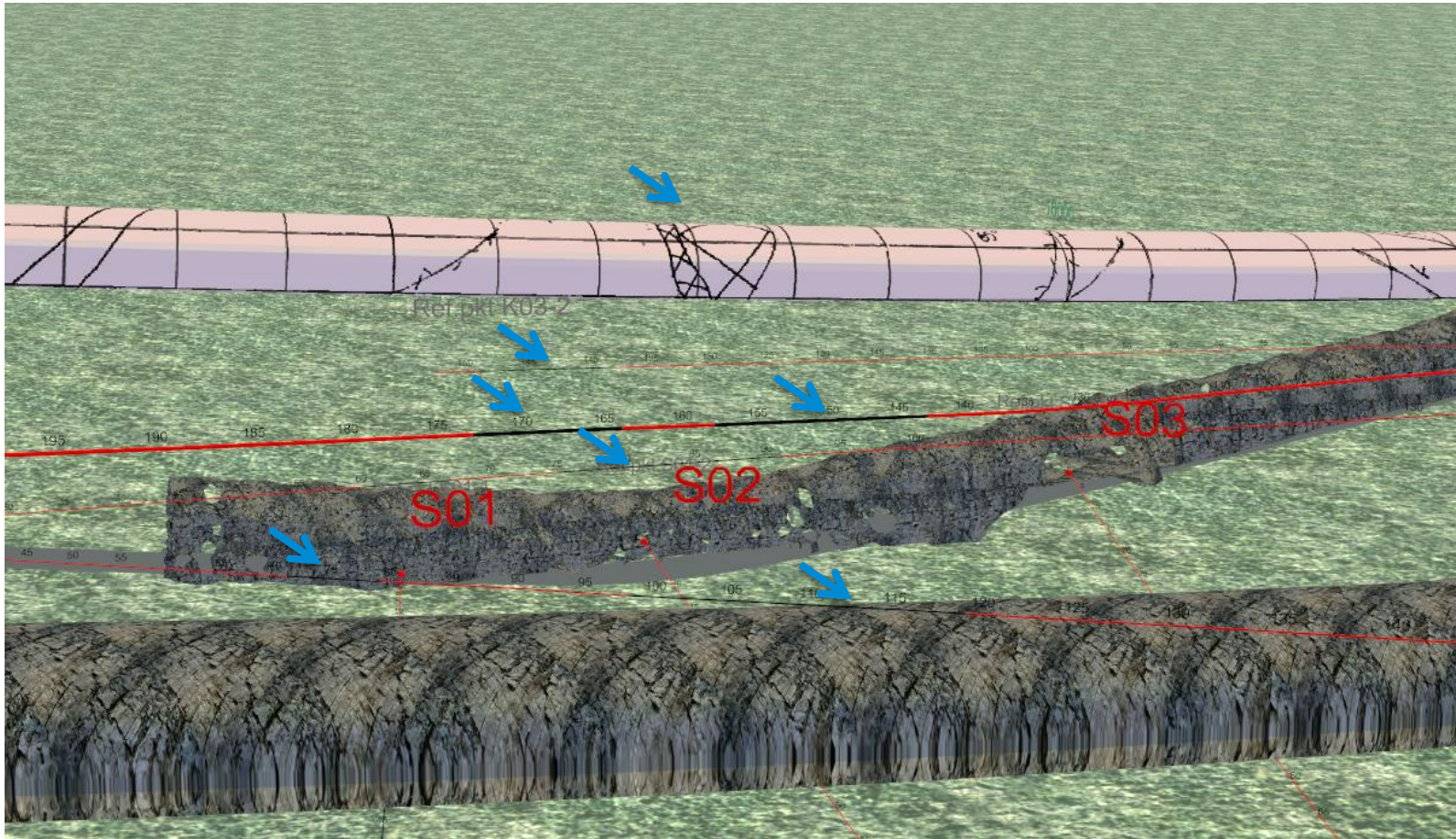
Steg 3 – Tegner inn svakhetssona

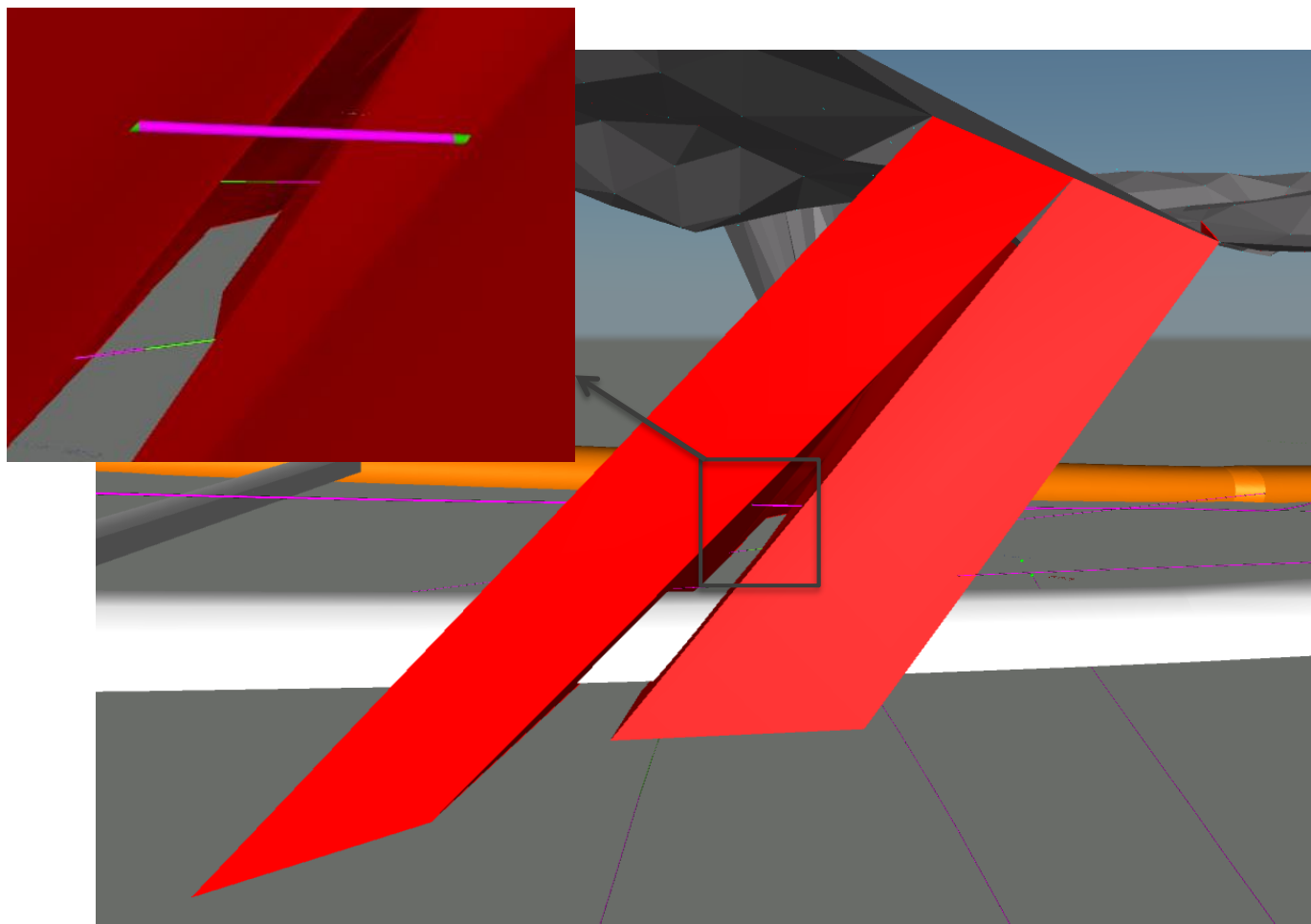
Steg 4 – Svakhetssona settes inn i modellen

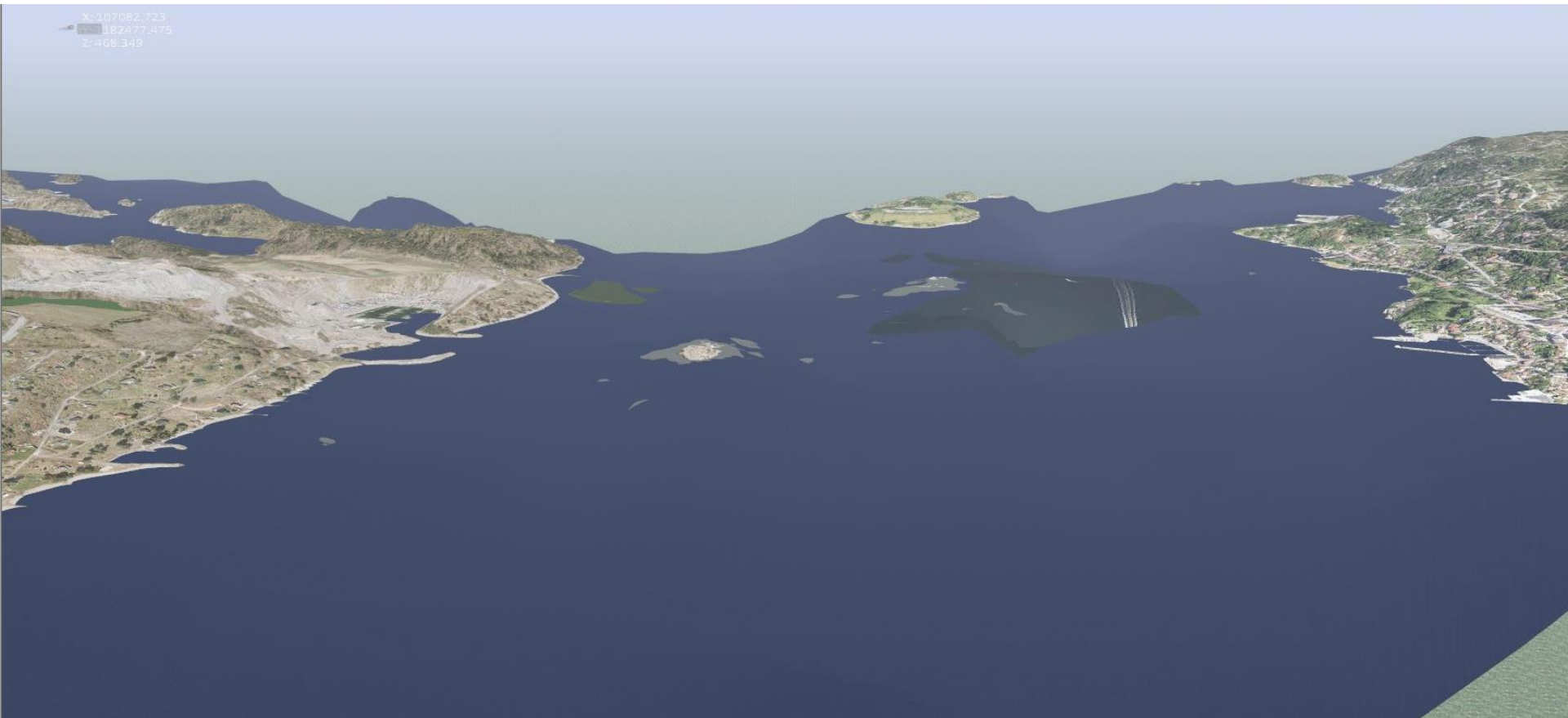
Hurumsona

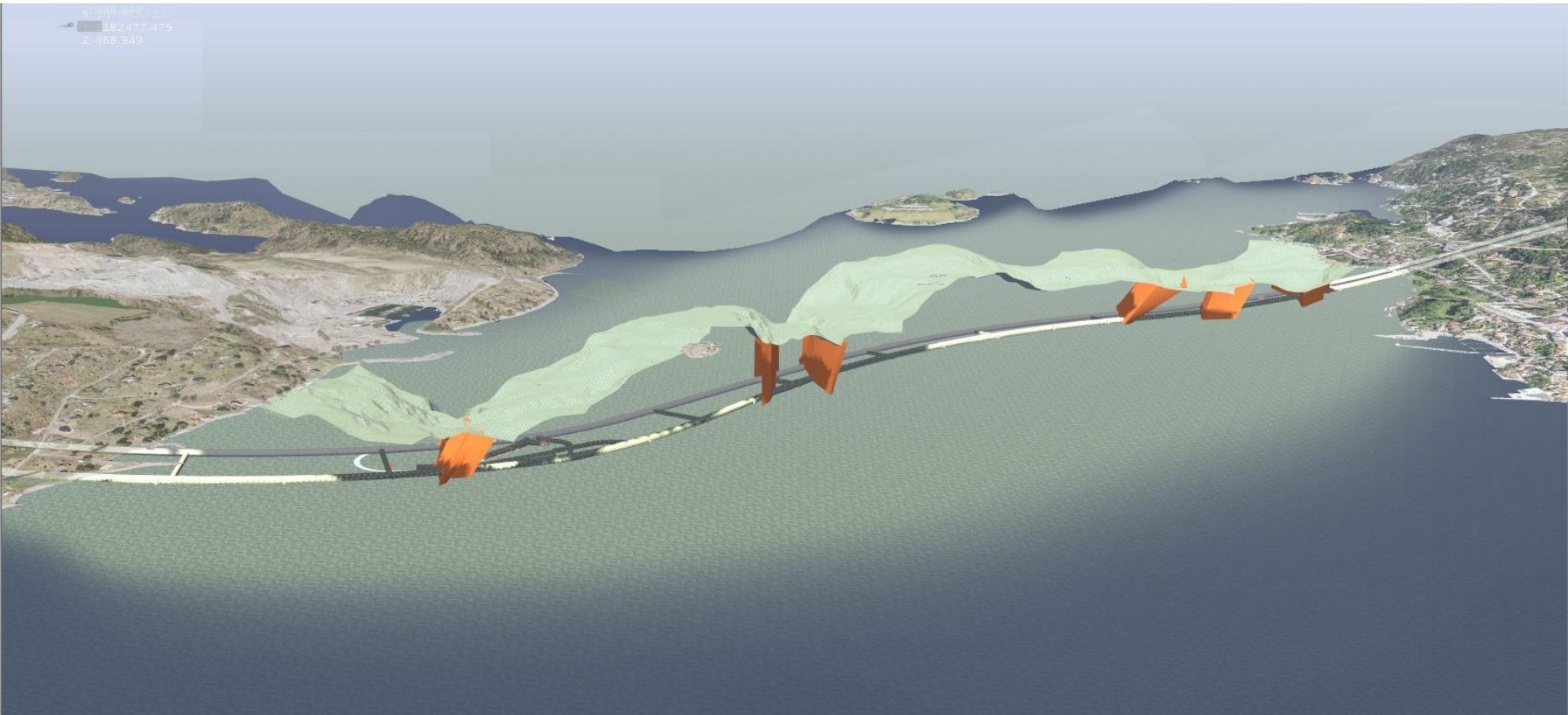
Hurumsona

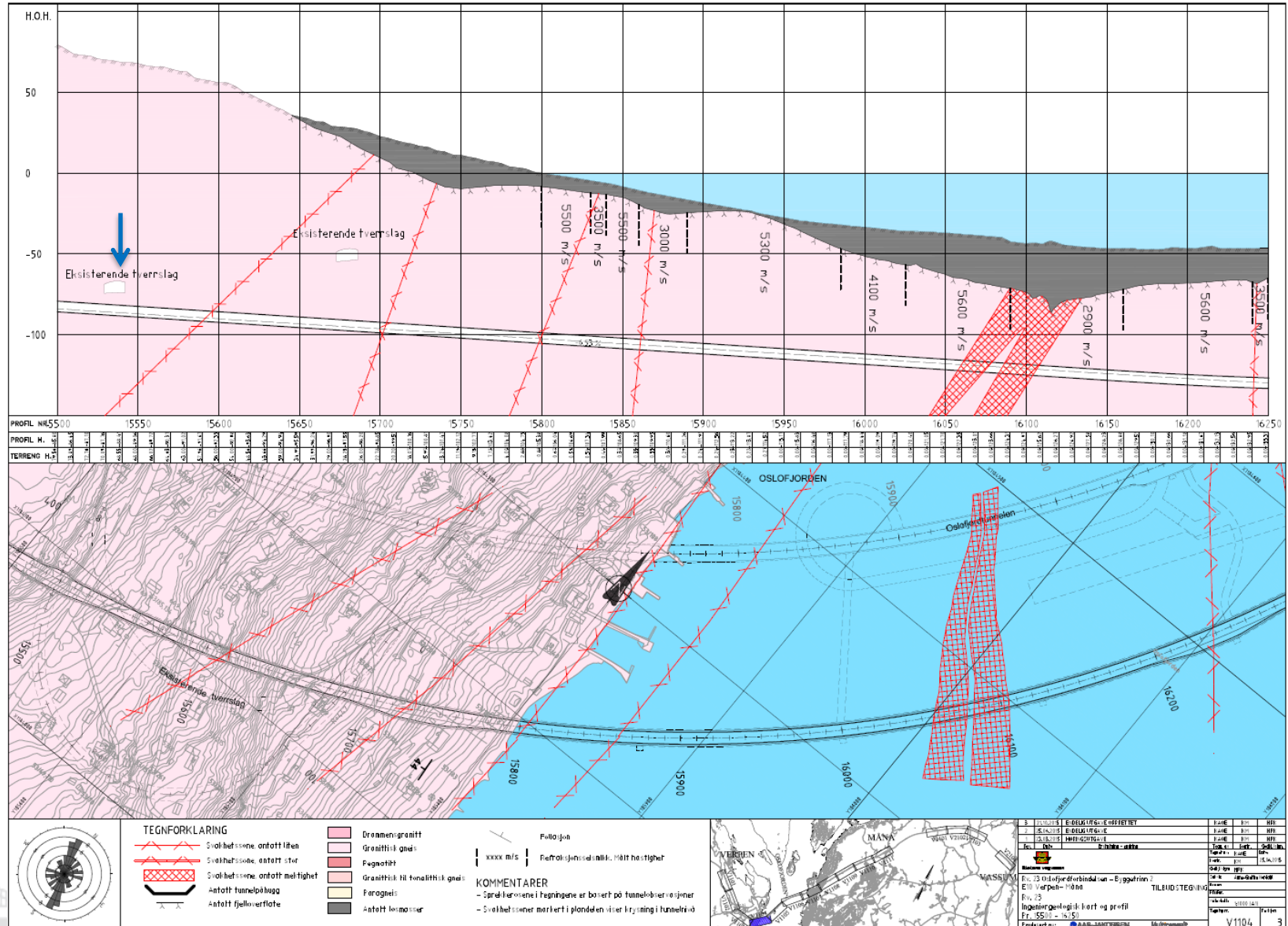
Samordningsmodell - Visualisering

Samordningsmodell - Visualisering

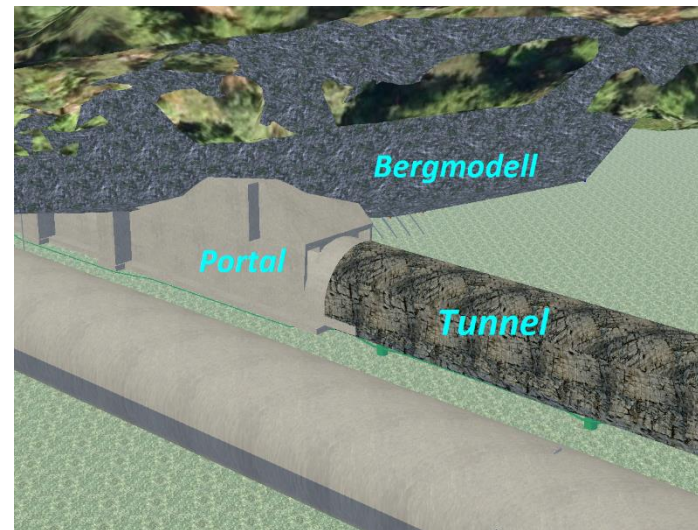
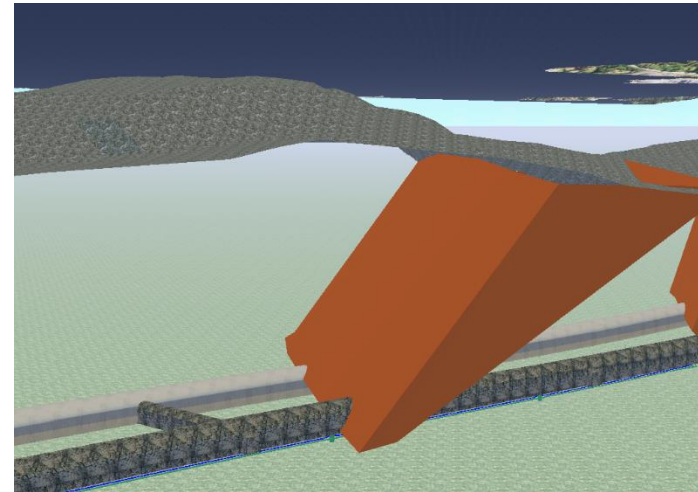

Geologiske tegninger

Bruksområder i samordningsmodell

- Vurdere plassering av tverrforbindelser og tekniske rom
- Vurdere påhuggsplassering/ portallengde

Nytteverdi 3D-modeller

- Tolkningsarbeidet forenkles.
- Svært nyttig for å lage geologiske tegninger.
 - Men, fremtiden bør være tegningsløs
- Erfaringene fra Oslofjordfjordforbindelsen benyttes på andre «mindre» prosjekter for å visualisere svakhetssoner og bergoverflater.

Neste steg? Fagmodeller

- Hva kan ingeniørgeologi levere av fagmodeller (planlagt situasjon)?
- Hva vil være nyttig for entreprenør og byggherre?
- Hva er nytteverdien til bergsikrings- og injeksjonsmodeller, når omfanget bestemmes på stoff?

Grunnlagsmodeller	Fagmodeller
<p><i>Eksempler:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bergoverflate • Svakhetssoner • Bergarter og bergartsgrenser • Bergmassekvalitet (Q-verdi) • Oppsprekking 	<p><i>Eksempler fra Håndbok V770 Modellgrunnlag :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ulike bergsikringstiltak • Injeksjon • Geologisk registrering • Måling av vannlekkasje og permeabilitet

